

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Raport z monitoringu za 2012 r. Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016

Kielce, czerwiec 2013

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Centrum
Rozwoju
Zasobów
Ludzkich

OBSERWATORIUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Obserwatorium Integracji Społecznej powstało w ramach projektu „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji”
współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	3
II. Problem przemocy w rodzinie w obszarze działań policji w latach 2008-2011	4
III. Problem przemocy w rodzinie w świetle danych wymiaru sprawiedliwości.....	10
IV. Problem przemocy w rodzinie w świetle danych z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w woj. świętokrzyskim	13
V. Monitoring Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie- działania samorządów gminnych województwa świętokrzyskiego	17
VI. Monitoring Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie- działania samorządów powiatowych województwa świętokrzyskiego.....	27
VII. Działania Samorządu Województwa Świętokrzyskiego w ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.....	37
VIII. Realizacja celów Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na podstawie analizy uzyskanych wskaźników	42
IX. Podsumowanie	48
X. Załącznik nr 1 - Infrastruktura instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie	50

I. Wprowadzenie

Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016 został przyjęty w dniu 05.12.2011r. uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego nr XIV/262/11.

Podstawą prawną Programu jest ustawa *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*.

Realizatorami Programu są: samorząd województwa, samorzady gminne, samorzady powiatowe, służby społeczne, organizacje pozarządowe oraz instytucje i osoby realizujące zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Nadrzędnym celem Programu jest ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków stosowania przemocy w województwie świętokrzyskim. Cele operacyjne, poprzez które realizowany jest cel główny Programu, to:

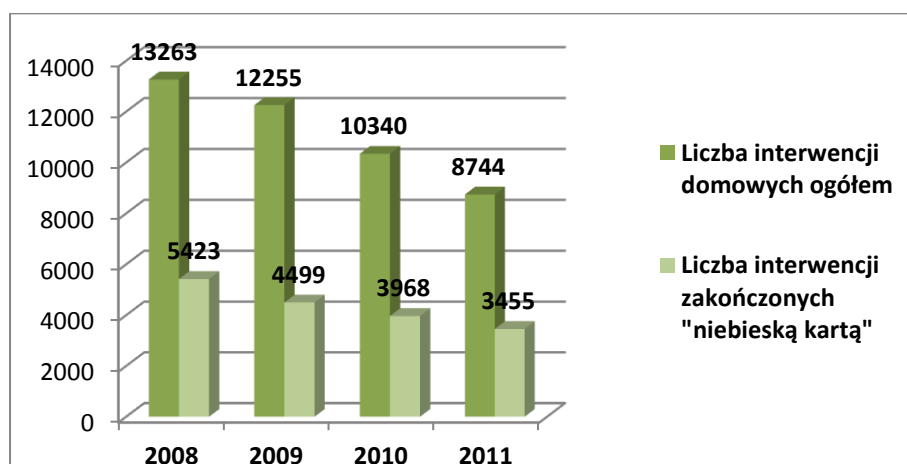
- 1. Podnoszenie wiedzy i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz kształtowanie postaw wolnych od przemocy.**
- 2. Wyższy poziom jakości i skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**
- 3. Wspieranie interdyscyplinarnych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**
- 4. Rozwój infrastruktury pomocy instytucjonalnej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**
- 5. Diagnoza i monitoring skali zjawiska przemocy w województwie świętokrzyskim.**

Raport z monitoringu Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie opracowany został na podstawie informacji zebranych poprzez badanie metodą kwestionariusza ankiety dot. zjawiska przemocy, a także danych ze sprawozdań znajdujących się w zasobach Statystycznej Aplikacji Centralnej. Celem badania ankietowego było poznanie skali zjawiska z perspektywy pracowników socjalnych oraz monitoring realizacji działań założonych w Programie. Raport z monitoringu Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wzbogacony został o analizę danych pochodzących z organów wymiaru sprawiedliwości tj. Sądu Okręgowego w Kielcach, Prokuratury Okrękowej w Kielcach, Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach.

II. Problem przemocy w rodzinie w obszarze działań policji w latach 2008-2011.

Analizując problematykę zjawiska przemocy w rodzinie wykorzystano dane pochodzące z Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach. Dane dotyczą ilości interwencji domowych, liczby wypełnionych „niebieskich kart”, a także charakterystyki sprawców oraz ofiar przemocy według zmiennych takich jak: miejsce zamieszkania, płeć, przemoc popełnianej pod wpływem alkoholu, liczby postępowań wszczętych z art. 207 kk., który brzmi *„znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny – podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat i jest ścigane z urzędu”*.

Prezentowane dane Świętokrzyskiej Policji zestawione są na przestrzeni lat 2008-2011, co daje możliwość obserwacji dynamiki zmian w obszarze przemocy w rodzinie i jest kontynuacją diagnozy opracowanej na potrzeby Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016 r. Ze względu na zmiany w agregacji danych statystycznych, gromadzonych przez Policję w roku 2012, nie jest możliwe dokonanie zestawień uwzględniających rok 2012. W związku z powyższym dane z roku 2012 prezentowane są oddzielnie.

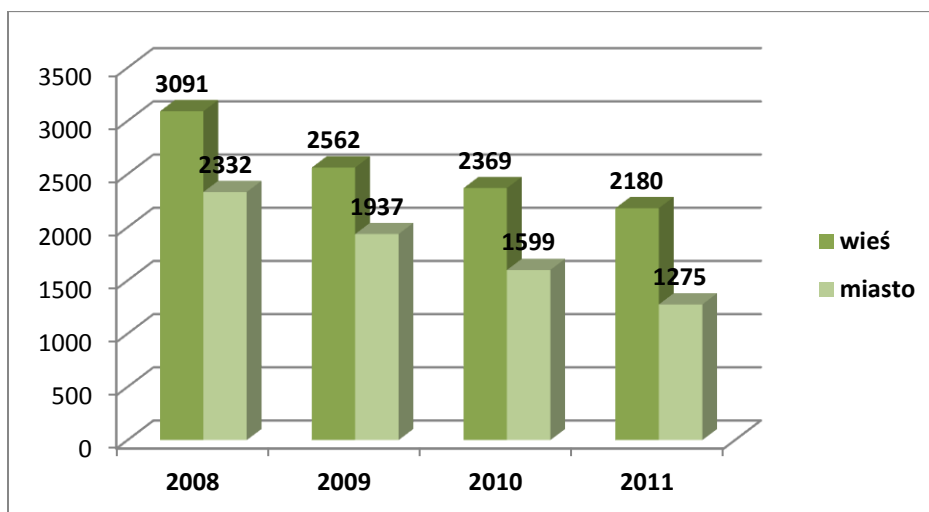

Wykres 1 . Liczba interwencji domowych, liczba sporządzonych niebieskich kart w latach 2008-2011.

Źródło: KWP Kielce

Na przestrzeni lat 2008-2011 obserwujemy systematyczny spadek zarówno interwencji domowych podejmowanych przez funkcjonariuszy Policji ogółem, jak i liczbę

interwencji, które zakończyły się sporządzeniem „niebieskiej karty”, co wskazuje na 37 % spadek interwencji związanych z przemocą w rodzinie w analizowanym okresie.

Wykres 2 . Miejsce sporządzenia „niebieskiej karty”.

Źródło: KWP Kielce

Powyższy wykres prezentuje liczbę sporządzonych „niebieskich kart” według miejsca zamieszkania ofiary. Z powyższych danych wynika, iż w województwie świętokrzyskim ilość interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie jest większa na wsi aniżeli w mieście, co jest naturalną konsekwencją struktury zamieszkania ludności w regionie.

Tabela 1. Ofiary przemocy domowej w województwie świętokrzyskim w latach 2008-2011.

Ofiary Przemocy	2008 rok	%	2009 rok	%	2009 rok	%	2011rok	%
Kobiety	4959	62,0	4252	63,5	3864	65,0	3347	62,1
Mężczyźni	626	7,8	714	10,6	675	11,4	577	10,7
Małoletni do ukończenia lat 13	1611	20,3	1139	16,9	960	16,1	1020	19,0
Małoletni od 13 do 18 lat	793	9,9	598	8,9	448	7,5	443	8,2
Ogółem	7989	100	6703	100	5947	100	5387	100

Źródło: KWP Kielce

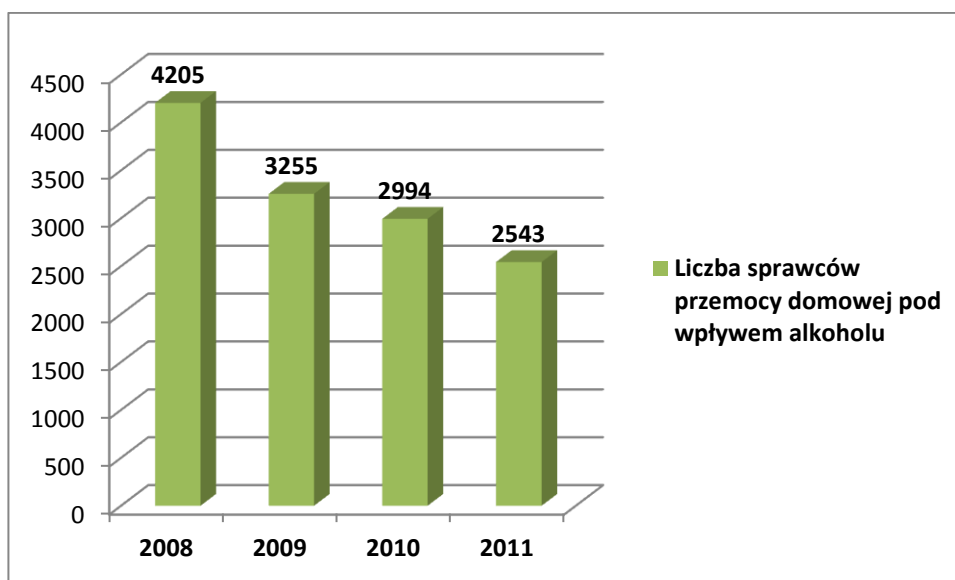
We wszystkich analizowanych latach, to kobiety w ponad 60 % były ofiarami przemocy w rodzinie. Drugą grupą, dotkniętą przemocą w rodzinie w naszym województwie stanowią małoletni do 13 roku życia.

Tabela 2 . Sprawcy przemocy domowej w województwie świętokrzyskim w latach 2008-2011.

Sprawcy Przemocy	2008 rok	%	2009 rok	%	2010 rok	%	2011 rok	%
Kobiety	187	3,4	188	4,1	129	3,3	121	3,5
Mężczyźni	5226	96,3	4376	95,8	3858	96,6	3338	96,4
Nieletni	12	0,3	3	0,1	5	0,1	1	0,1
Ogółem	5425	100	4567	100	3992	100	3460	100

Źródło: KWP Kielce

Statystyki policyjne pokazują, iż zdecydowanie najczęściej osobą stosującą przemoc w rodzinie jest mężczyzna. Obserwujemy spadek odnotowanych przez Policję przypadków przemocy w rodzinie, w których sprawcą była osoba nieletnia.

Wykres 3 . Liczba sprawców przemocy pod wpływem alkoholu.

Źródło: KWP Kielce

Znamienny jest fakt, iż we wszystkich obserwowanych latach w okresie 2008-2011 w ponad 70 % przypadków sprawcy przemocy domowej byli pod wpływem alkoholu.

Tabela 3. Informacje o przemyśle w rodzinie przekazywane przez Policję innym instytucjom i organizacjom.

Liczba informacji przesłanych przez Policję w związku z przemocą w rodzinie do:	2010 rok	2011 rok
OPS	2883	2565
GKRPA	1398	1278
NGO s	289	136
Inne w tym POW, SOW	1681	1802

Źródło: KWP Kielce

Powyższa tabela prezentuje liczbę informacji przekazywanych przez Policję instytucjom i organizacjom zajmującym się problematyką przemocy w rodzinie. Najwięcej informacji przekazywanych przez Policję w związku z przemocą w rodzinie kierowanych jest do ośrodków pomocy społecznej.

Problem przemocy w rodzinie w obszarze działań Policji za rok 2012 r.

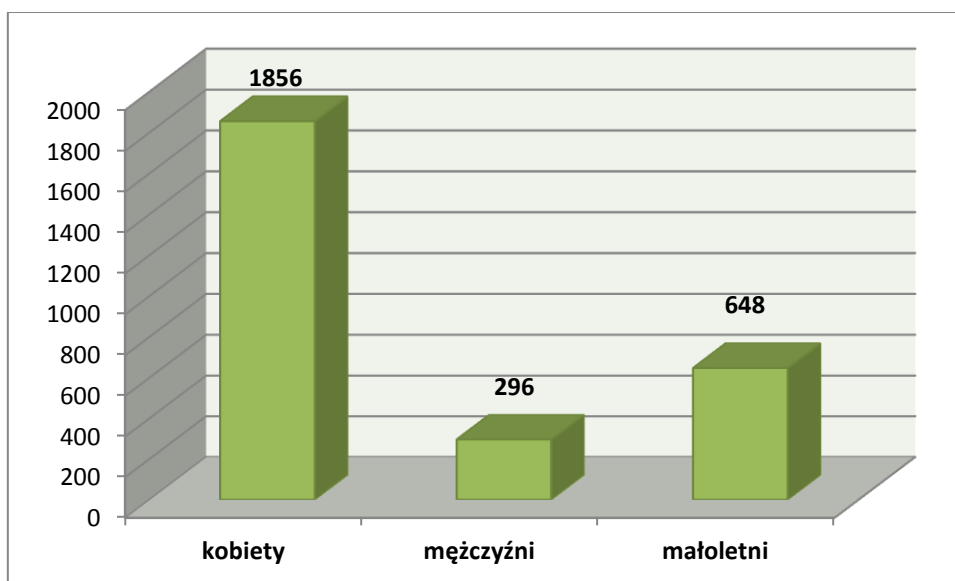
W 2012 roku zmodyfikowana została sprawozdawczość danych policyjnych dotyczących obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela 4 . Niebieska karta w Policji – 2012r.

Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart”	2012 rok
Liczba formularzy wszczynających procedurę	1511
Liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwania procedury	395
Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart” Ogółem	1906

Źródło: KWP Kielce

Funkcjonariusze Policji w województwie świętokrzyskim w 2012 roku sporządzili ogółem 1906 „niebieskich kart”, z czego 1511 były to formularze wszczynające procedurę, natomiast 395 to liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwania procedury.

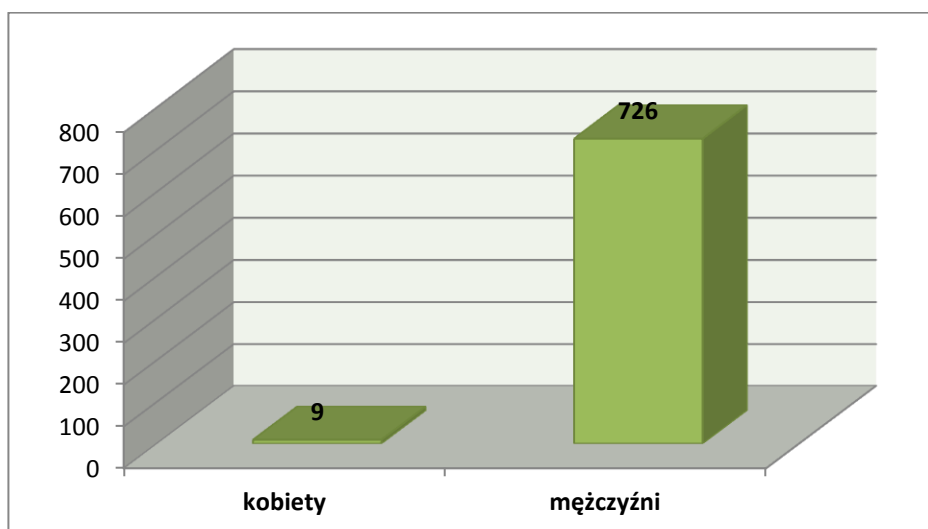

Wykres 4. Osoby dotknięte przemocą w 2012r.

Źródło: KWP Kielce

Osoby będące ofiarami przemocy to według statystyk policyjnych za 2012 r., w ponad 60% przypadków kobiety, przeszło 23 % to osoby małoletnie, niespełna 10% ofiar przemocy w rodzinie, według danych Policji, to mężczyźni.

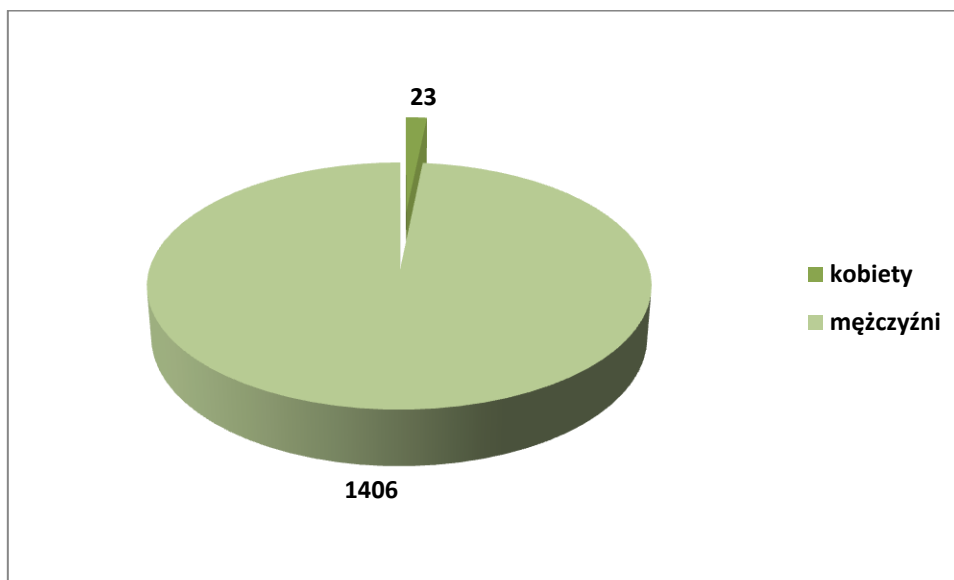
Policja obecnie rejestruje dane dotyczące osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą.

Wykres 5. Liczba osób zatrzymanych, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Źródło: KWP Kielce

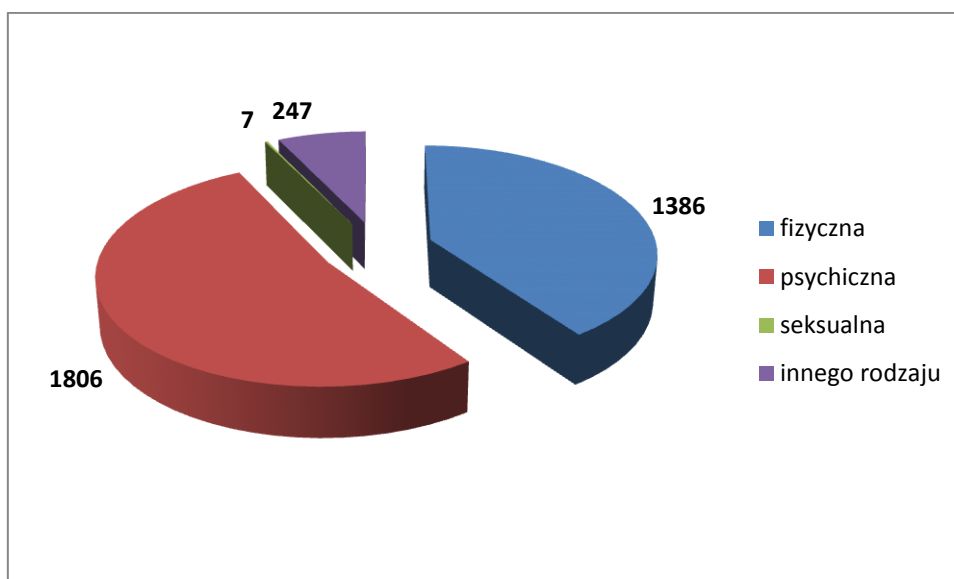
Według danych Policji w 2012 roku liczba osób, wobec których zaistniało podejrzenie, iż stosują przemoc w rodzinie wynosi 1913 w tym: 76 kobiet, 1836 mężczyzn oraz 1 nieletni. 735 osób, wobec których istnieje podejrzenie przemocy w rodzinie zostało zatrzymanych przez funkcjonariuszy Policji.

Wykres 6 . Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu.

Źródło: KWP Kielce

Liczba osób, stosujących przemoc pod wpływem alkoholu, odnotowanych w 2012 r. to 1429 osoby - w tym 1406 mężczyzn oraz 23 kobiety.

Wykres 7. Rodzaje stosowanej przemocy.

Źródło: KWP Kielce

Na podstawie statystyk policyjnych odnotowano liczbę poszczególnych przypadków przemocy w rodzinie według jej rodzajów. Najczęściej występującą formą przemocy jest przemoc psychiczna. Przepięstwa tego typu stanowią ponad 52 % przypadków, 40% przypadków to przemoc fizyczna.

III. Problem przemocy w rodzinie w świetle danych wymiaru sprawiedliwości

Kolejnym elementem diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie były dane Prokuratury Okręgowej w Kielcach oraz Sądu Okręgowego w Kielcach. Analizie poddane zostały dane dotyczące osób z zarzutami popełnienia przestępstw z art.207 §1 k.k.

Prokuratura Okręgowa

Na podstawie danych otrzymanych z Prokuratury Okręgowej w Kielcach sporządzono zestawienie dotyczące liczby postępowań przygotowawczych o czyn z art. 207 §1 k.k w tym; postępowań zakończonych aktem oskarżenia i postępowań o umorzeniu. Dane dotyczą okresu 2010-2012 r., zestawione są w podziale według Prokuratur Rejonowych funkcjonujących w województwie świętokrzyskim.

Tabela 5 . Postępowania przygotowawcze o czyn z art.207§1 k.k - Prokuratura Okręgowa

L.p	Nazwa jednostki	Liczba postępowań przygotowawczych o czyn z art. 207§ 1 kk w latach			W tym:					
					Postępowań zakończonych aktem oskarżenia			Postępowaniem o umorzeniu		
		2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
1	Prokuratura Rejonowa w Busku - Zdroju	93	106	123	37	55	41	11	18	21
2	Prokuratura Rejonowa w Jędrzejowie	122	119	124	53	48	40	27	22	35
3	Prokuratura Rejonowa Kielce Wschód	189	181	195	93	74	31	63	65	76
4	Prokuratura Rejonowa Kielce - Zachód	258	231	283	75	62	85	98	95	102
5	Prokuratura Rejonowa w Końskich	127	138	140	33	32	71	24	31	27
6	Prokuratura Rejonowa	84	72	97	59	50	20	4	5	3

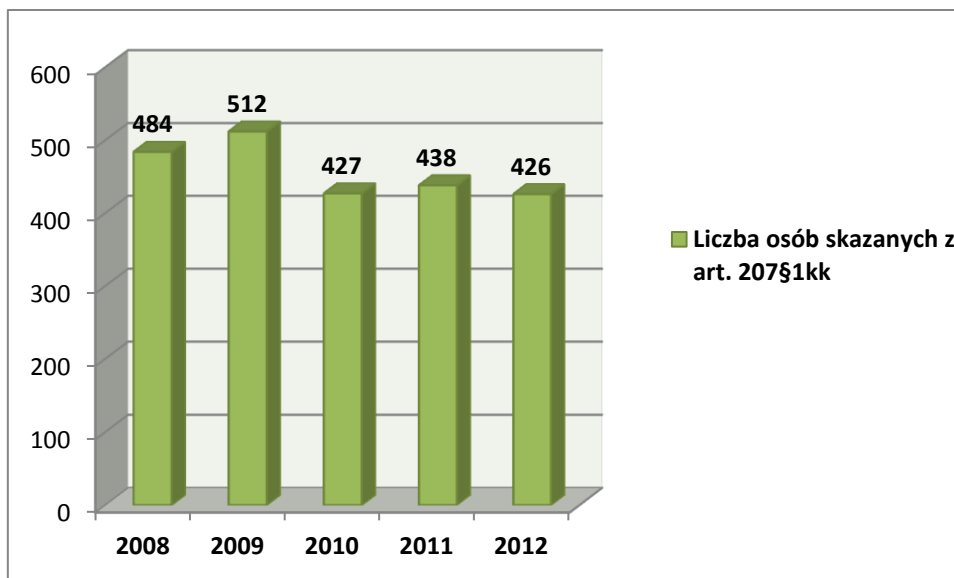
	w Opatowie									
7	Prokuratura Rejonowa w Ostrowcu Świętokrzyskim	192	201	208	145	135	38	19	18	22
8	Prokuratura Rejonowa w Pińczowie	95	83	88	25	28	32	20	17	14
9	Prokuratura Rejonowa w Sandomierzu	90	100	118	56	62	42	11	15	12
10	Prokuratura Rejonowa w Skarżysku -Kamiennej	137	161	137	67	65	51	26	32	19
11	Prokuratura Rejonowa w Starachowicach	175	169	212	58	67	103	21	14	31
12	Prokuratura Rejonowa w Staszowie	87	80	46	41	34	24	5	8	12
14	Prokuratura Rejonowa we Włoszczowie	79	74	71	19	18	31	20	24	25
	Razem	1728	1715	1842	761	730	609	349	364	399

Źródło: Prokuratura Okręgowa w Kielcach

Obserwujemy wzrost ogólnej liczby postępowań przygotowawczych o czyn z art.207 §1 k.k. w województwie świętokrzyskim. Najwięcej wszczętych postępowań w 2012 r. odnotowano w Prokuraturze Rejonowej Kielce Zachód (283), Prokuraturze Rejonowej w Starachowicach (212), Prokuraturze Rejonowej w Ostrowcu Świętokrzyskim (208). Najwięcej postępowań z art.207 §1 k.k. zakończonych aktem oskarżenia w 2012 r. obserwujemy w Prokuraturze Rejonowej w Starachowicach (103) oraz Prokuraturze Rejonowej Kielce Zachód (85).

Sąd Okręgowy

Na podstawie informacji z Sądu Okręgowego w Kielcach uzyskano dane związane z przestępstwem z art. 207 §1 k.k. dotyczącym: liczby osób skazanych na przestrzeni lat 2008-2012 r., wymiaru kar orzeczonych wobec osoby za w/w przestępstwo, a także liczbę osób skazanych z art. 207 § 1 k.k., które można zakwalifikować jako recydywistów wcześniej karanych za znęcanie się nad rodziną, liczbę sprawców przemocy objętych nadzorem kuratorskim.

Wykres 8. Liczba osób skazanych z art. 207 §1 k.k. na przestrzeni lat 2008-2012.

Źródło: *Sąd Okręgowy Kielce*

Powyższy wykres prezentuje dane dotyczące liczby osób skazanych z art. 207 § 1 k.k., na przestrzeni lat 2008 – 2012. Ostatnie trzy lata to okres, w którym liczba osób skazanych utrzymuje się na podobnym poziomie. W okresie 2011-2012 obserwujemy spadek liczby osób skazanych z art. 207 § 1 k.k..

Tabela 6 . Orzeczone kary.

	2010	2011	2012
Bezwzględna kara pozbawienia wolności	56	49	65
Kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem	342	378	381
Warunkowo umorzone postępowanie	35	51	23
Kara ograniczenia wolności	8	11	14
Kara grzywny samoistnej	2	4	6

Źródło: *Sąd Okręgowy Kielce*

Powyższy wykres prezentuje dane dotyczące wymiaru kar orzekanych przez sądy w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie. Najczęściej orzekaną przez sąd jest kara

pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem a następnie bezwzględna kara pozbawienia wolności.

Tabela 7. Osoby kwalifikowane jako recydywiści.

2008	2009	2010	2011	2012
22	32	93	89	75

Źródło: Sąd Okręgowy Kielce

Analizując dane dotyczące osób skazanych, które można zakwalifikować jako recydywistów penitencjarnych wcześniej karanych za znęcanie się nad rodziną, obserwujemy wzrost liczby takich przypadków w stosunku do 2008 roku. Jednakże ostatnie trzy lata to systematyczny spadek osób skazanych powtórnie za to przestępstwo.

Tabela 8 . Liczba sprawców przemocy objętych nadzorem kuratorskim.

2009	2010	2011	2012
227	282	286	464

Źródło: Sąd Okręgowy Kielce

Na przestrzeni lat 2009-2012 obserwujemy ponad dwukrotny wzrost liczby sprawców przemocy objętych nadzorem kuratora sądowego.

IV. Problem przemocy w rodzinie w świetle danych z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie świętokrzyskim.

W ramach realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Świętokrzyski Urząd Wojewódzki przygotowuje sprawozdania z realizacji w/w Programu w województwie świętokrzyskim. Sprawozdania generowane są w systemie Statystycznej Aplikacji Centralnej, gdzie dane wprowadzane są bezpośrednio przez instytucje pomagające ofiarom przemocy w rodzinie. Zamieszczone poniżej tabele zawierają zestawienie danych ilościowych dotyczących form pomocy udzielanej ofiarom przemocy.

Formy pomocy udzielonej ofiarom przemocy:

Tabela 9. Interwencja kryzysowa.

Interwencja kryzysowa –	Podmiot prowadzący - gmina			Podmiot prowadzący - powiat		
	Liczba osób, którym udzielono pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób, którym udzielono pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ogółem	1788	1158	3950	1422	1090	3543
w tym:						
udzielona dzieciom	361	228	834	217	175	632
współmałżonkom lub partnerom w związkach	1062	737	2575	770	619	1890
innym osobom w rodzinach	82	78	218	75	71	193

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2012r.

Tabela 10. Pomoc całodobowa.

Pomoc całodobowa –	Podmiot prowadzący - gmina			Podmiot prowadzący - powiat		
	Liczba osób, którym udzielono pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób, którym udzielono pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ogółem	54	29	84	135	62	225
w tym:						
udzielona dzieciom	34	19	75	65	41	144
współmałżonkom lub partnerom w związkach	19	5	26	36	13	60
innym osobom w rodzinach	1	1	2	34	15	74

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2012r.

Tabela 11 . Inne formy pomocy.

Inne formy pomocy –	Podmiot prowadzący - gmina			Podmiot prowadzący - powiat		
	Liczba osób, którym udzielono pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób, którym udzielono pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ogółem	1653	1241	3919	2005	1875	5912
w tym:						
pomoc w otrzymaniu mieszkania socjalnego	11	11	43	4	2	6
działania terapeutyczne						
w tym:	1243	889	284	1530	1405	4461
Program ochrony ofiar przemocy (z udziałem Policji, prokuratury, kuratorów sądowych)	613	168	1394	11	7	23
Program terapeutyczny	153	121	395	800	740	2433

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2012r.

Tabela 12 . Infrastruktura instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie.

	Podmiot prowadzący - gmina		Podmiot prowadzący - powiat	
	Liczba jednostek	Liczba osób korzystających	Liczba jednostek	Liczba osób korzystających
Punkty konsultacyjne	31	913	0	0
Ośrodki wsparcia	0	0	0	0
Specjalistyczne ośrodki wsparcia	0	0	1	1697
Domy dla matek z	0	0	1	19

małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży				
Ośrodki interwencji kryzysowej	1	44	6	801
W tym z miejscami całodobowymi	1	44	3	0

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2012r.

Tabela 13. Niebieska Karta.

	Rok 2011		Rok 2012	
	Gmina	Powiat	Gmina	Powiat
Liczba wypełnionych „niebieskich kart”	653	121	1221	192
w tym:				
Liczba „niebieskich kart” przekazanych instytucjom działającym na rzecz osób pokrzywdzonych	187	20	507	170

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2011r. i 2012r

Kolejną istotną kwestią w analizie zjawiska przemocy jest stosowanie „niebieskiej karty”. Należy podkreślić, iż 18 października 2011 r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „niebieskiej karty” oraz wzorów formularzy „niebieska karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245), w którym uregulowano „krok po kroku” sposób postępowania służb – od momentu zgłoszenia zdarzenia, poprzez działania ukierunkowane na pomoc osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, działania skierowane na osobę stosującą przemoc w rodzinie, a także sposób monitorowania sytuacji rodziny. Porównując dane dotyczące sporządzania „niebieskiej karty” za lata 2011 oraz 2012 obserwujemy znaczny tj. niemal dwukrotny wzrost liczby wypełnionych „niebieskich kart”.

Tabela 14. Działania interwencyjne kierowane do sprawców.

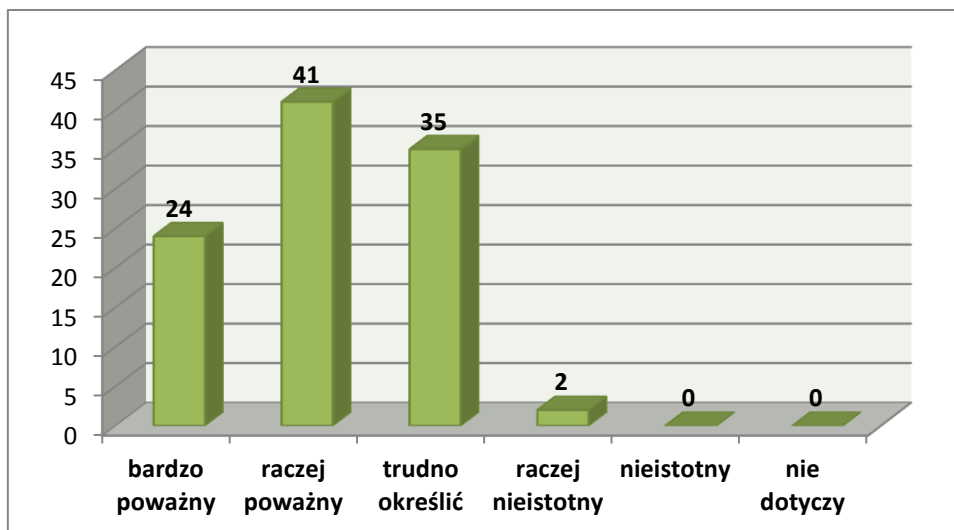
	Gmina	Powiat
Działania interwencyjne ogółem	368	122
w tym : izolowanie sprawców od ofiar	48	0
w tym: eksmisja z lokalu	4	0

Źródło: *Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2012r.*

W 2012 roku liczba działań interwencyjnych realizowanych zarówno przez służby społeczne samorządów gminnych i powiatowych wyniosła 490. W 48 przypadkach izolowano sprawcę od ofiary przemocy, a w 4 przypadkach doszło do eksmisji sprawcy z lokalu.

V. Monitoring Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – samorzady gminne województwa świętokrzyskiego.

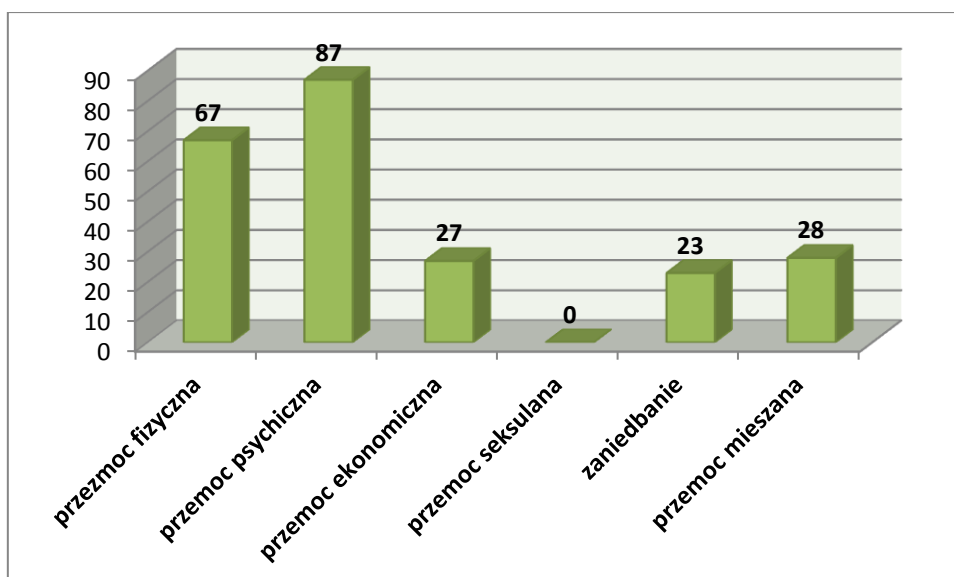
Do wszystkich ośrodków pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim skierowana została ankieta, której celem było zebranie danych dotyczących realizacji działań w zakresie realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także poznanie skali zjawiska przemocy z perspektywy pracowników socjalnych.

Wykres 9. Problem przemocy w rodzinie według pracowników socjalnych ops woj. Świętokrzyskiego.

Źródło: *Badania własne*

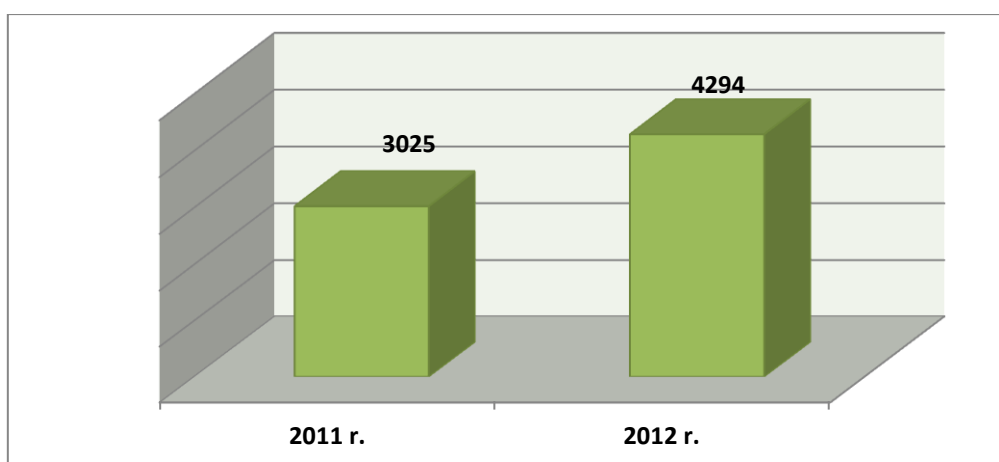
Ankietowani pracownicy ops z terenu województwa świętokrzyskiego zostali zapytani: jak poważny jest w ich ocenie problem przemocy w rodzinie występujący na obszarze działania ośrodka. Według 24 ośrodków pomocy społecznej, przemoc w rodzinie stanowi bardzo poważny problem, 41 ocenia go jako poważny problem. Znaczna część ośrodków (35 wskazań) udzieliła odpowiedzi „trudno powiedzieć”, co może sugerować trudność z właściwą diagnozą problemu przemocy w rodzinie na obszarze gminy.

Wykres 10. Najczęściej występujące formy przemocy w rodzinie według pracowników socjalnych ops woj. świętokrzyskiego.

Źródło: *Badania własne*

Pracownicy socjalni zapytani zostali o formy przemocy w rodzinie z jakimi najczęściej spotykają się w swojej pracy. Według ankietowanych dominujące formy przemocy to: przemoc psychiczna (87 wskazań) oraz przemoc fizyczna (67 wskazań). Zdecydowanie rzadziej pracownicy socjalni spotykają się z przemocą ekonomiczną (27 wskazań) oraz zaniedbaniem jako formą przemocy (23 wskazania). 23 respondentów wskazało na charakter mieszany przemocy w rodzinie. Nikt z ankietowanych nie wskazał przemocy seksualnej.

**Wykres 11 . Zdiagnozowane przypadki przemocy w rodzinie przez pracowników socjalnych
ops woj. świętokrzyskiego.**

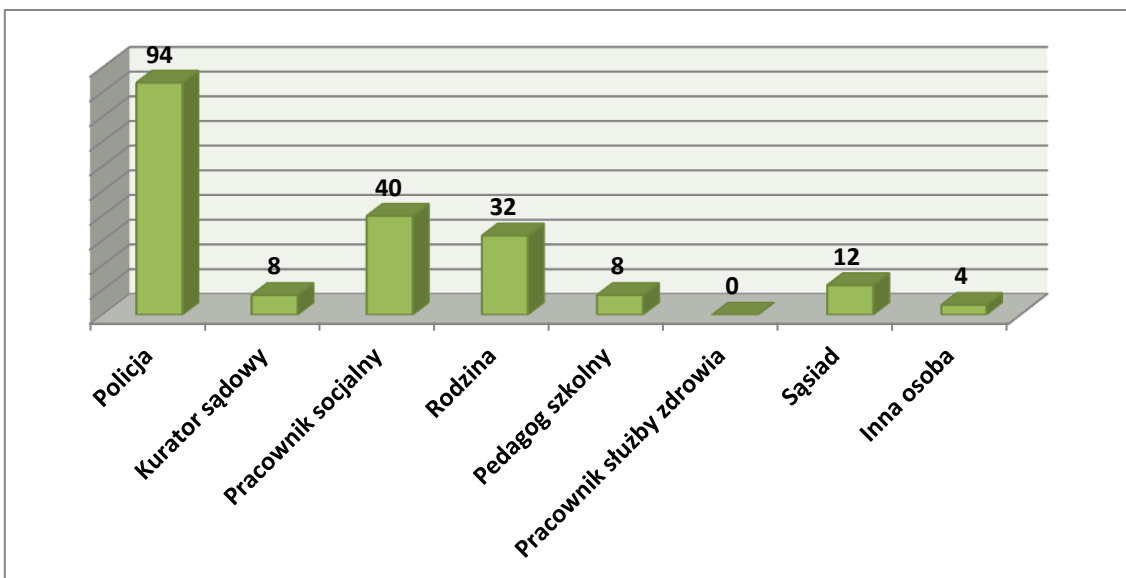
Źródło: Badania własne

Na przestrzeni lat 2011-2012, według informacji przekazanych w ankietach przez ośrodki pomocy społecznej, obserwujemy znaczny wzrost liczby zdiagnozowanych przypadków przemocy w rodzinie. Dane za lata 2011 i 2012 prezentuje powyższy wykres.

Mapa 1. Zdiagnozowane przypadki przemocy w rodzinie w 2012 roku w powiatach woj. świętokrzyskiego.

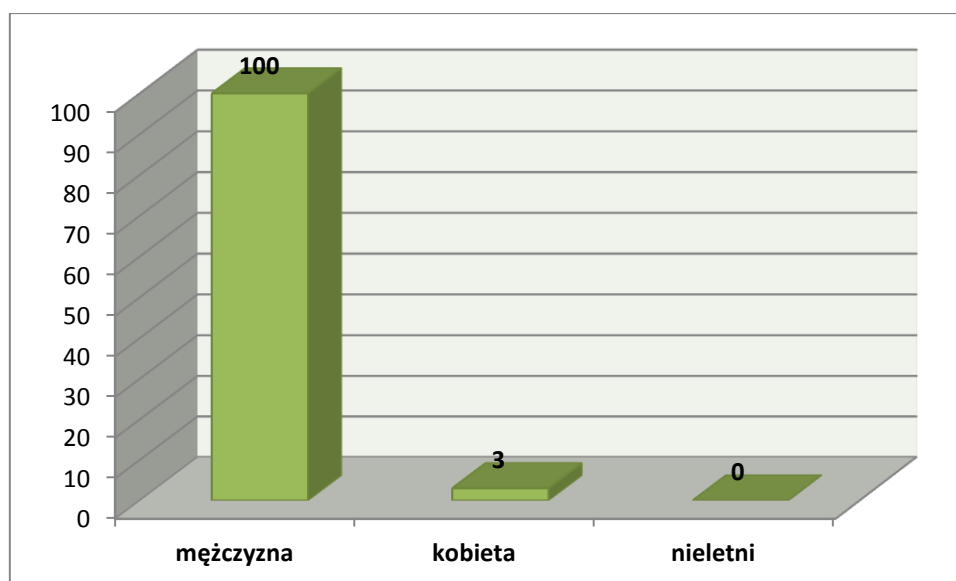
Mapa nr 1 prezentuje przestrzenne rozmieszczenie zdiagnozowanych przypadków przemocy w rodzinie odnotowanych przez pracowników ops w roku 2012. Dane liczbowe zaprezentowane na mapie są sumą danych z gmin, które wzięły udział w badaniu, z każdego powiatu województwa świętokrzyskiego

Wykres 12. Źródła informacji o przemyśle w rodzinie wg pracowników socjalnych ops woj. świętokrzyskiego.

Źródło: *Badania własne*

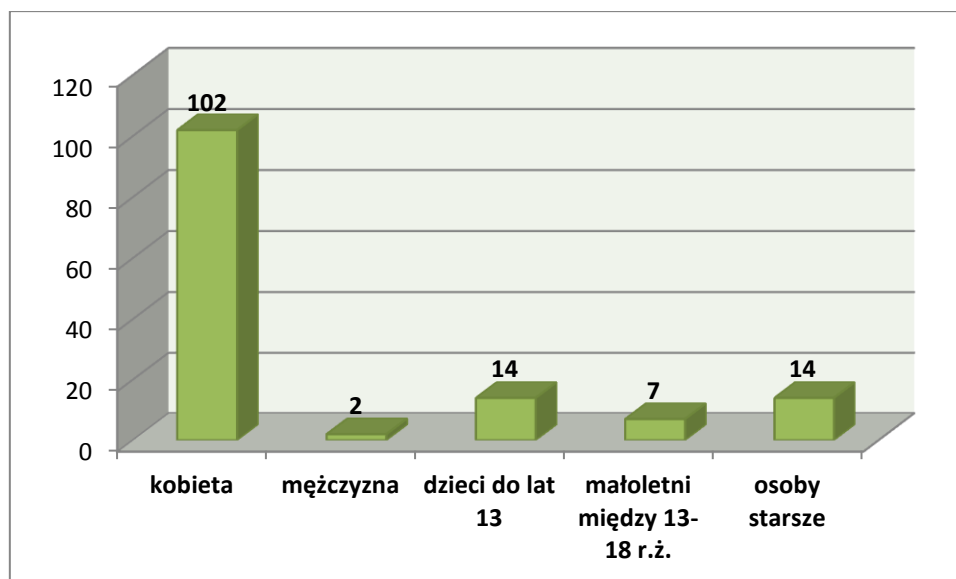
Respondenci zostali poproszeni o wskazanie z jakich źródeł „dochodzą sygnały” o przemyśle w rodzinie. Wyniki odpowiedzi na to pytanie pokazują, iż najczęściej informacje te pracownicy socjalni uzyskują od Policji (94 wskazania), na drugim miejscu wskazywany jest wywiad środowiskowy pracownika socjalnego (40 wskazań). W dalszej kolejności jako źródło informacji o przemyśle wskazywane są: rodzina (32 wskazania), sąsiad (12 wskazań), pedagog szkolny (8 wskazań).

Wykres 13. Sprawcy przemyśle wg pracowników socjalnych ops woj. świętokrzyskiego.

Źródło: *Badania własne*

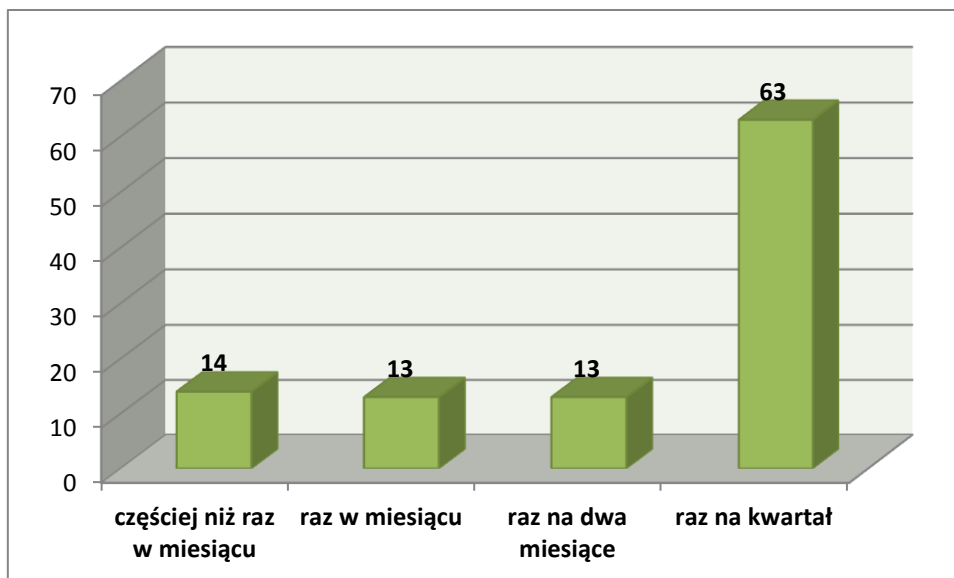
Pracownicy socjalni na podstawie swojej praktyki zawodowej, jako najczęstszych sprawców przemocy w rodzinie wskazują mężczyzn (100 wskazań),.

Wykres 14. Ofiary przemocy wg pracowników socjalnych ops woj. świętokrzyskiego.

Źródło: *Badania własne*

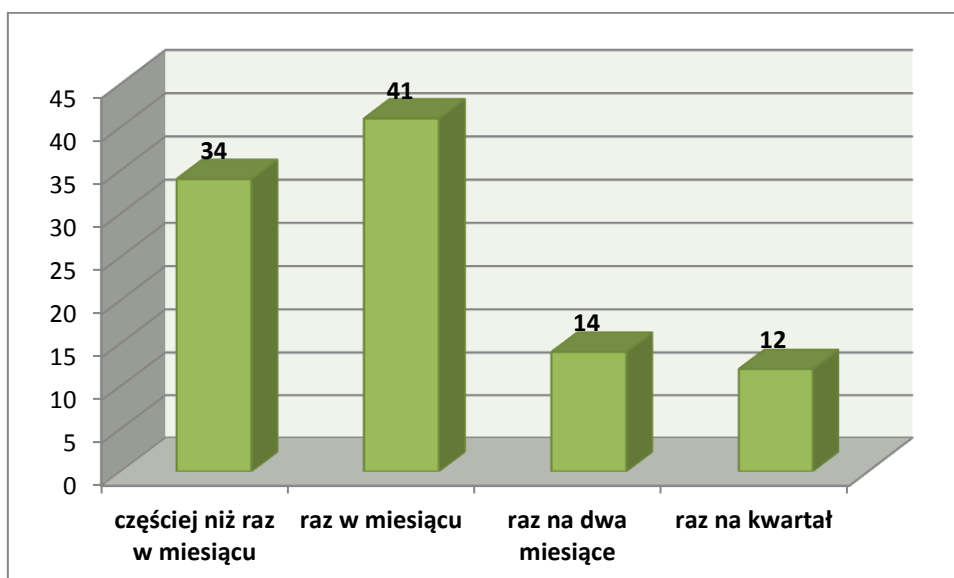
Według ankietowanych pracowników socjalnych ofiarami przemocy w rodzinie są zdecydowanie najczęściej kobiety (102 wskazania). Odpowiednio po 14 wskazań jako ofiary przemocy uzyskały dzieci do lat 13 oraz osoby starsze. Na małoletnich w wieku między 13 a 18 r.ż. wskazało 7 respondentów. Natomiast dwa wskazania w ankietach dotyczyły mężczyzn jako ofiar przemocy.

Wykres 15. Częstotliwość posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego.

Źródło: *Badania własne*

Istotnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na obszarze gminy powinien być zespół interdyscyplinarny. Ośrodki pomocy społecznej zostały zapytane o częstotliwość posiedzeń zespołu. W zdecydowanej większości przypadków (63 wskazania) zespół obraduje raz na kwartał, w 14 gminach zespół zbiera się częściej niż raz w miesiącu, w 13 gminach raz na miesiąc, również 13 gmin odpowiedziało, iż zespół odbywa posiedzenie raz na dwa miesiące.

Wykres 16. Częstotliwość posiedzeń grup roboczych.

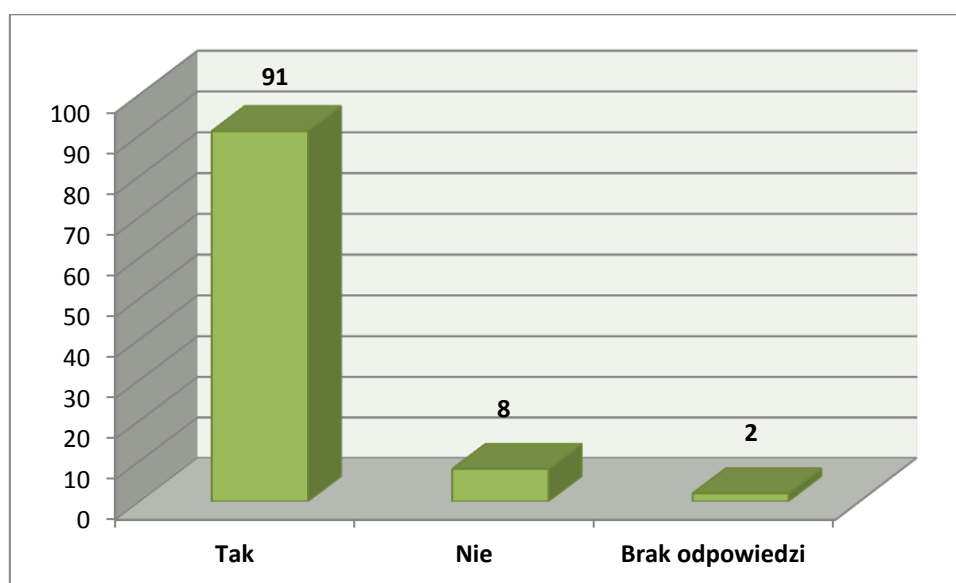
Źródło: *Badania własne*

W ramach zespołów interdyscyplinarnych funkcjonują grupy robocze. Ośrodki pomocy społecznej zostały zapytane o częstotliwość posiedzeń grup roboczych. Najwięcej, bo 41 gmin deklaruje, iż grupa robocza zbiera się raz w miesiącu, w 34 gminach częściej niż raz w miesiącu, 14 gmin deklaruje, iż spotkania grupy roboczej odbywają się raz na dwa miesiące, a w 12 gminach raz na kwartał.

Liczba spraw, którymi zajmowały się zespoły interdyscyplinarne funkcjonujące w gminach województwa świętokrzyskiego w 2012 roku to **1882**.

Respondenci zostali zapytani o czynniki mogące zakłócić efektywne funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego. Najczęściej wymieniane to: biurokracja, nadmiar obowiązków, brak instytucji wspomagających prace zespołu, słaba infrastruktura instytucji pomocy społecznej, brak zaangażowania członków zespołu, niewystarczająca wiedza członków zespołu, warunki lokalowe, dopasowanie dogodnych terminów.

Według ankietowanych na zwiększenie efektywności działań zespołu interdyscyplinarnego mogłoby wpłynąć: podniesienie rangi zespołu interdyscyplinarnego, rozwój infrastruktury pomocowej, uproszczenie procedur, pełna dyspozycyjność członków zespołu, finansowanie ich pracy, szkolenia dla radnych oraz pracowników ochrony zdrowia, szkolenia dla członków zespołu.

Wykres 17. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Źródło: Badania własne

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na gminy, jako zadanie własne, obowiązek tworzenia i realizację programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wykres 17 prezentuje liczbę samorządów gminnych, w których funkcjonuje w/w program. Brak programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie odnotowano w następujących gminach: Pacanów, Bieliny, Łopuszno, Mniów (w najbliższym czasie Program ma być przyjęty przez Radę Gminy), Nowa Słupia, Strawczyn, Złota oraz Moskorzew.

Spośród wszystkich samorządów gminnych województwa świętokrzyskiego, 25 gmin deklaruje, iż w 2012 roku zorganizowało kampanie społeczne dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 17 gmin deklaruje, iż w 2012 roku wykonywane były badania bądź analizy dotyczące obszaru przemocy w rodzinie.

Tabela 15 . Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadr ops.

Powiat	Liczba osób
studia podyplomowe	12
szkolenia	295
seminaria, warsztaty	241

Źródło: *Badania własne*

W zakresie podnoszenia kompetencji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ośrodki pomocy społecznej z województwa świętokrzyskiego zadeklarowały, iż 12 osób podniosło poziom wiedzy na studiach podyplomowych, 295 uczestniczyło w szkoleniach z w/w zakresu, 241 uczestniczyło w seminariach/warsztatach z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela 16. Ocena współpracy ops z innymi służbami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

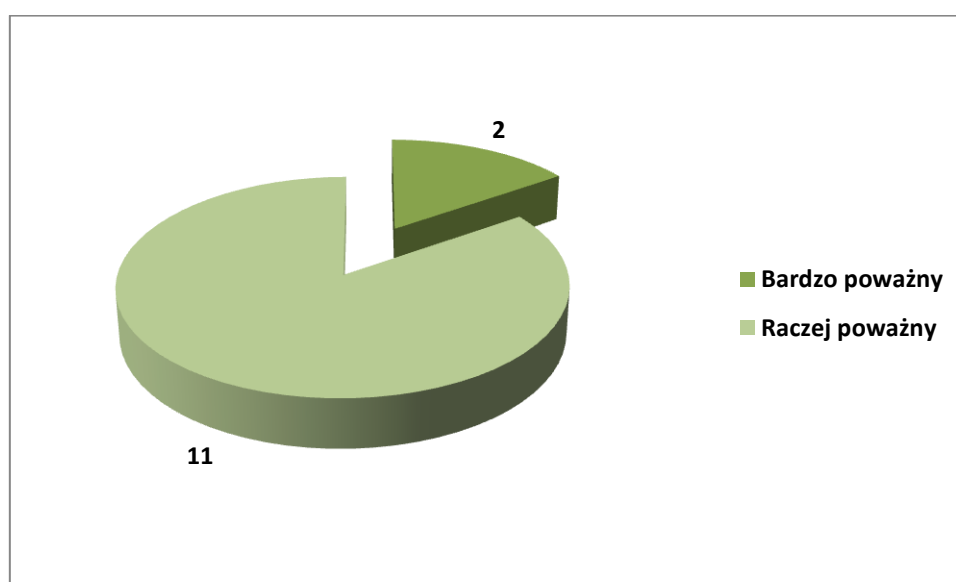
Instytucja	Bardzo dobra	Dobra	Dostateczna	Mierna	Brak współpracy
Pedagodzy szkolni	31	43	12	6	5
PCPR	9	49	19	5	13
Kuratorzy sądowi	26	43	22	6	3
Pracownicy ochrony zdrowia	18	45	16	16	4
Policja	46	39	9	5	0
Sąd	13	42	20	7	12

Źródło: Badania własne

W ostatnim pytaniu kwestionariusza ankietowani zostali poproszeni o ocenę współpracy z innymi służbami w kontekście przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Rozkład odpowiedzi prezentuje tabela powyżej. Najwyżej oceniona została współpraca z policją (85 wskazań - suma ocen bardzo dobrych i dobrych), następnie współpraca z pedagogami szkolnymi (74 - suma wskazań bardzo dobrych i dobrych).

VI. Monitoring Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – działania samorządów powiatowych województwa świętokrzyskiego.

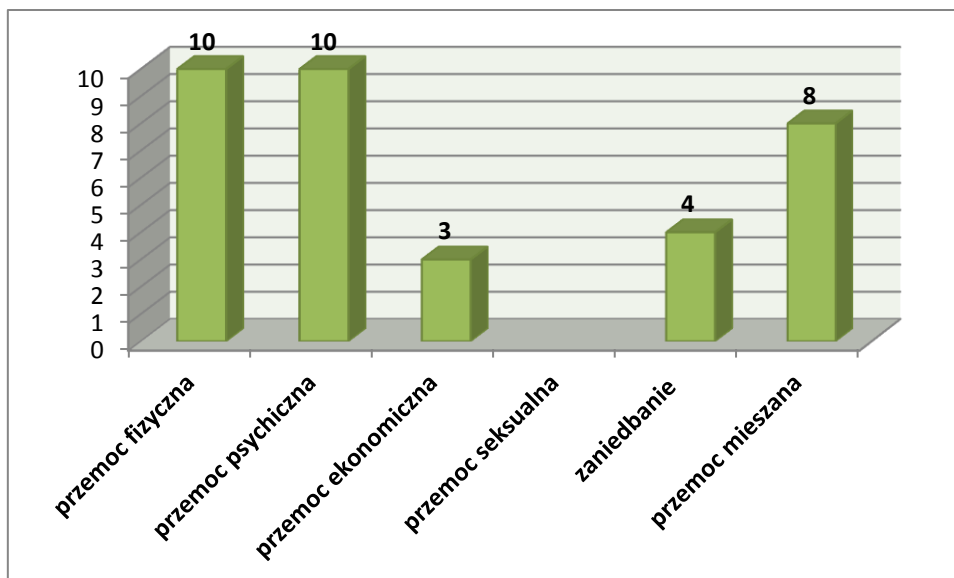
Badaniem ankietowym objęte zostały powiatowe centra pomocy rodzinie z naszego regionu. Pytania ankietowe skierowane do pcpr – ów w znacznej części pokrywały się z pytaniami z kwestionariusza ankiety skierowanego do ops – ów, jednakże uwzględniały one specyfikę zadań samorządów powiatowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W badaniu ankietowym uczestniczyły wszystkie powiatowe centra pomocy rodzinie z województwa świętokrzyskiego.

Wykres 18. Problem przemocy w rodzinie według pracowników socjalnych pcpr z woj. świętokrzyskiego.

Źródło: *Badania własne*

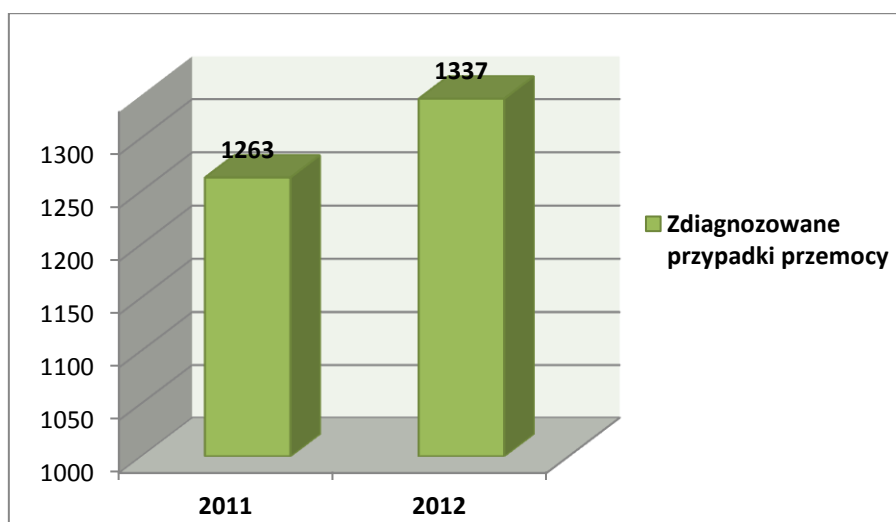
Ankietowani wskazali, iż badany problem w ich środowiskach lokalnych jest zjawiskiem raczej poważnym (11 wskazań), odpowiedź „bardzo poważny” wskazały 2 pcpr-y.

Wykres 19. Najczęściej wskazywane formy przemocy w rodzinie z jakimi spotykają się pracownicy pcpr.

Źródło: *Badania własne*

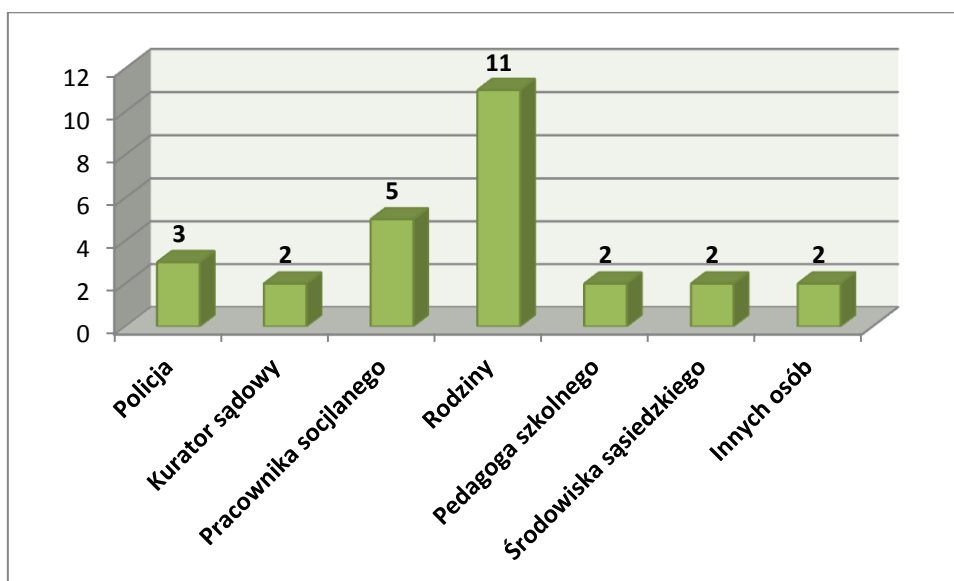
Powyższy wykres prezentuje rozkład wskazań respondentów na poszczególne formy przemocy w rodzinie. Po 10 wskazań otrzymała przemoc fizyczna oraz przemoc psychiczna, 8 pcpr-ów wskazało na przemoc mieszaną, 4 na zaniedbanie jako formę przemocy. W realizowanym badaniu w przypadku czterech pcpr-ów pojawiło się wskazanie na przemoc ekonomiczną. Należy zauważyć, iż w badaniu realizowanym w 2010 r. żaden pcpr nie wskazał tej formy przemocy. Podobnie jak w badaniu realizowanym w 2010 r. żaden pcpr nie wskazał na przemoc seksualną.

Wykres 20. Liczba zdiagnozowanych przypadków przemocy zdiagnozowanych przez pracowników pcpr.

Źródło: *Badania własne*

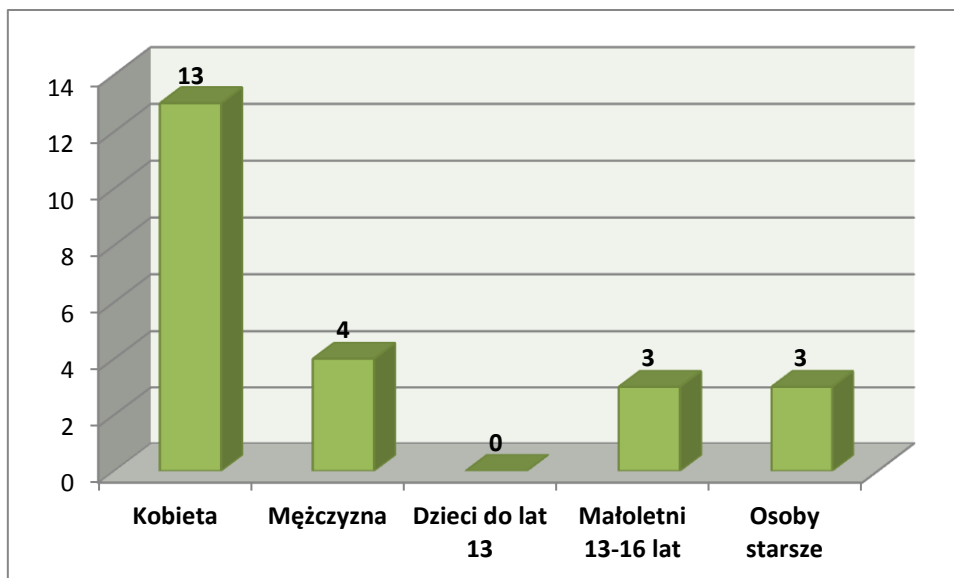
Porównując dane dotyczące liczby zdiagnozowanych przypadków przemocy w rodzinie przez pracowników pcpr obserwujemy wzrost w 2012 r w stosunku do 2011 r o 74 przypadki.

Wykres 21 . Najczęściej wskazywane źródła informacji o przemocy w rodzinie wg. pcpr.

Źródło: *Badania własne*

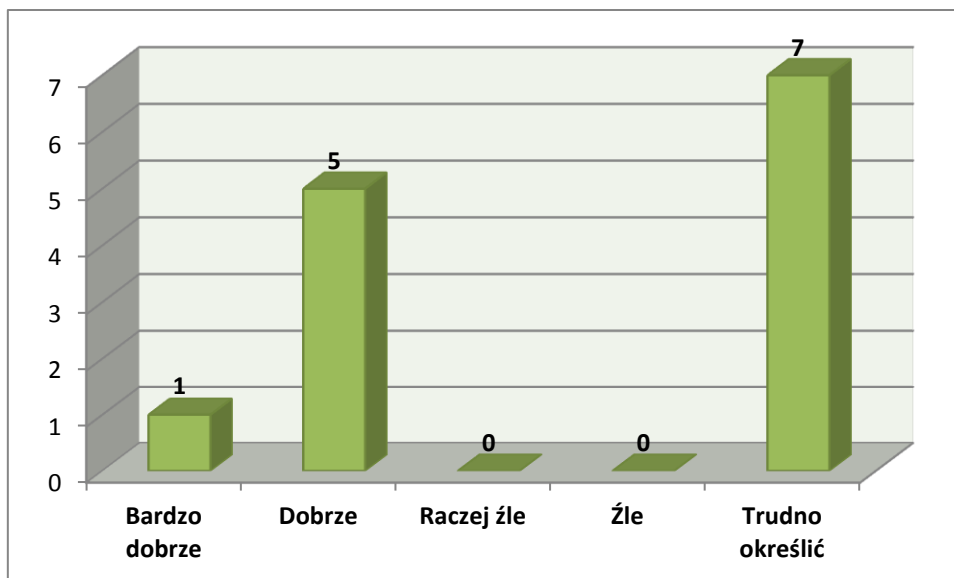
Powiatowe centra pomocy rodzinie zostały poproszone o wskazanie: z jakich źródeł dochodzą do nich sygnały o przemocy w rodzinie? Wyniki odpowiedzi na to pytanie pokazują, iż najczęściej informacje te pracownicy socjalni uzyskują od rodziny, w której występuje przemoc (11 wskazań), oraz z wywiadów środowiskowych przeprowadzanych przez pracowników socjalnych. Porównując wyniki odpowiedzi na to pytanie do wyników uzyskanych w badaniu z 2010 roku zdecydowanie mniej wskazań otrzymała Policja (w 2010 roku 6 wskazań).

Wykres 22 . Ofiary przemocy w rodzinie według pracowników pcp.

Źródło: *Badania własne*

Według ankietowanych ofiarami przemocy w rodzinie są zdecydowanie najczęściej kobiety (14 wskazań). Mężczyznę jako ofiarę przemocy wskazało czterech respondentów. Na osoby starsze oraz małoletnich w przedziale wiekowym 13-16 lat wskazało po trzech respondentów. Co ciekawe, nikt nie wskazał na dzieci do 13 r.ż jako ofiary przemocy. W poprzednim badaniu ankietowym realizowanym w 2010 r. grupa ta otrzymała 6 wskazań i uplasowała się jako druga po kobietach najczęściej dotknięta przemocą w rodzinie.

Wykres 23. Ocena funkcjonowania gminnych zespołów interdyscyplinarnych
 Źródło: *Badania własne*

Respondenci zostali poproszeni o ocenę pracy funkcjonujących na poziomie samorządów gmin zespołów interdyscyplinarnych. Bardzo dobrze pracę zespołów interdyscyplinarnych ocenia jeden respondent, jako „dobrze” funkcjonujący zespół oceniany jest przez pięciu respondentów. Nikt z ankietowanych nie ocenił funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego, raczej źle oraz źle. Ponad połowa badanych nie potrafi dokonać takiej oceny, wskazała więc odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Najczęściej wymienianymi czynnikami mogącymi zakłócić efektywne funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego są: trwające zbyt długo procedury, brak zaplecza instytucjonalnego, niewystarczająca ilość przeszkolonych specjalistów, ograniczenia czasowe członków zespołu, nieobecności na spotkaniach członków zespołu, brak środków finansowych na obsługę zespołu, brak współdziałania między służbami i instytucjami, zbyt dużo biurokracji, częste zmiany osób pracujących w zespołach interdyscyplinarnych, zły przepływ informacji, przeciążenie obowiązkami członków zespołu oraz brak dostępności do specjalistycznego poradnictwa.

Ankietowani zapytani zostali o to, co mogłoby wpłynąć na zwiększenie efektywności działania zespołu interdyscyplinarnego. Najczęściej padające odpowiedzi to: inicjowanie przedsięwzięć mających na celu zwiększanie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, udział w pracach zespołu specjalisty z zakresu mediacji rodzinnych, wynagrodzenie za pracę w zespole interdyscyplinarnym, szybszy przepływ informacji, zapewnienie środków finansowych na działalność zespołu, zwiększenie

częstotliwości spotkań, systematyczne okresowe szkolenia dla osób pracujących w zespołach interdyscyplinarnych, powołanie w ramach instytucji odrębnych komórek organizacyjnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Na podstawie informacji przekazanej w ankietach ustalono, iż w 11 samorządach powiatowych województwa świętokrzyskiego, został przyjęty/uchwalony program przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Powiaty, które nie mają uchwalonego programu to kazimierski oraz starachowicki.

Tabela 17 . Program korekcyjno - edukacyjny

Powiat	Liczba osób poddanych oddziaływaniom korekcyjno - edukacyjnym w 2012 r.
jędrzejowski	16
kielecki	150
konecki	12
skarżyski	16
starachowicki	82
m. Kielce	113
Ogółem	389

Źródło: *Badania własne*

Jednym z zadań realizowanych przez samorzady powiatowe jest realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie. Według danych przekazanych przez pcpr-y w 2012 roku 389 sprawców przemocy poddanych zostało oddziaływaniom korekcyjno – edukacyjnym. Powyższa tabela prezentuje liczbę sprawców przemocy poddanych w/w oddziaływaniom w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego.

Tabela 18. Liczba pcp-ów realizujących poradnictwo: psychologiczne, prawne, socjalne.

	Psychologiczne	Prawne	Socjalne
Tak	10	9	10
Nie	2	4	1
Liczba osób objętych poradnictwem w 2012 r.	582	376	321

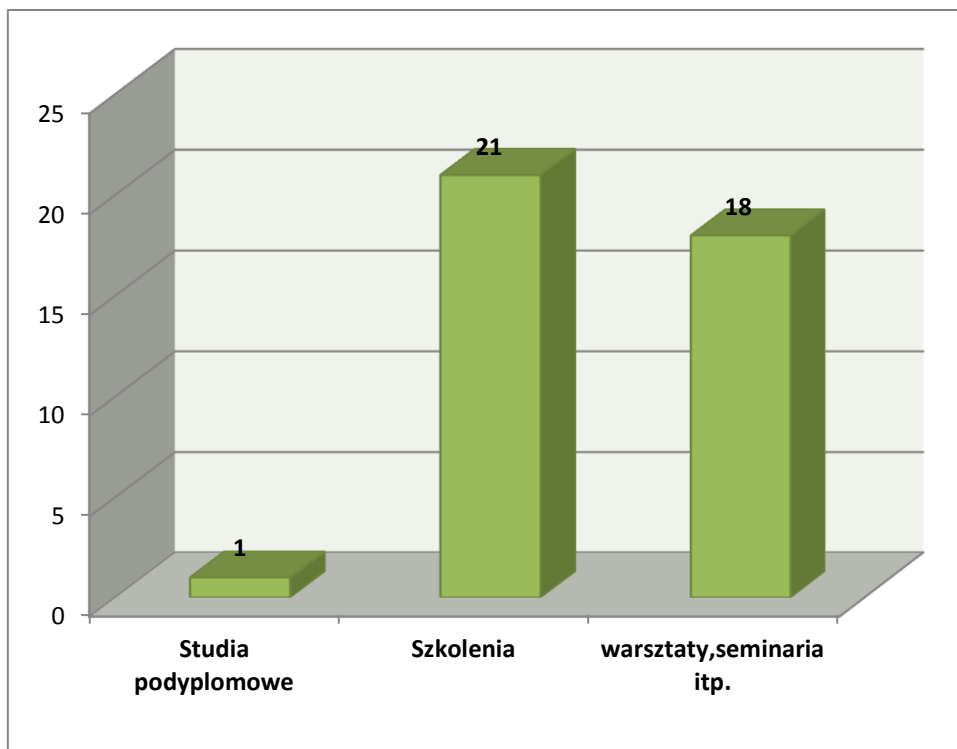
Źródło: *Badania własne*

Powyższa tabela prezentuje dane dotyczące form wsparcia osób dotkniętych przemocą jaką jest poradnictwo: psychologiczne, prawne, socjalne wraz z liczbą osób objętych poradnictwem w 2012 roku.

Na podstawie informacji przekazanych w ankietach ustalono, iż brak jest poradnictwa psychologicznego w powiecie jędrzejowskim oraz kazimierskim, brak jest poradnictwa prawnego w powiatach: jędrzejowskim, staszowskim, pińczowskim, brak poradnictwa socjalnego w powiecie starachowickim.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na samorządy gminne obowiązek powołania zespołu interdyscyplinarnego. Interdyscyplinarne podejście do problematyki przemocy w rodzinie jest podejściem bardzo pożądanym, dlatego na uwagę zasługuje fakt, iż aż 9 powiatowych centrów pomocy rodzinie, deklaruje funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego na poziomie powiatu.

W roku 2012 w 8 samorządach powiatowych naszego regionu realizowane były kampanie społeczne dotyczące przemocy. Są to powiaty: kazimierski, kielecki, konecki, opatowski, ostrowiecki, pińczowski, skarżyski, włoszczowski. W powiecie jędrzejowskim, kieleckim oraz starachowickim opracowany został informator dot. możliwości uzyskania pomocy w sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie. Łączny nakład informatorów to 3600 egzemplarzy. W powiatach: buskim, jędrzejowskim, kazimierskim, kieleckim, koneckim, opatowskim, ostrowieckim oraz skarżyskim zorganizowane zostały konferencje, warsztaty oraz narady dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W powiecie włoszczowskim oraz koneckim w 2012 r. zorganizowano festyny promujące profilaktykę przemocy w rodzinie. W dwóch powiatach (jędrzejowski, sandomierski) dokonano analizy dotyczącej obszaru przemocy w rodzinie.

Wykres 24. Podnoszenie kwalifikacji przez kadre pcpr-ów

Źródło: Badania własne

Ankietowani zostali zapytani ilu pracowników pcpr w 2012 r. podnosiło swoje kwalifikacje w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie? (studia podyplomowe, szkolenia, warsztaty itp.). Zaledwie jedna osoba podnosiła swoje kwalifikacje z tego obszaru na studiach podyplomowych, 21 osób uczestniczyło w szkoleniach, a 18 w warsztatach/seminariach dotyczących tematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela 19. Zasoby infrastruktury

Powiat	Świetlice środowiskowe	Świetlica socjoterapeutyczna	Ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Organizacje pozarządowe
buski					
jędrzejowski		x		x	x
kazimierski				x	
kielecki				x	
konecki	x			x	x
opatowski					
ostrowiecki					
pińczowski				x	
sandomierski					
skarżyski				x	
starachowicki				x	x
staszowski					
włoszczowski					x
m.Kielce	x		x		x
ogółem	2	1	1	7	5

Źródło: *Badania własne*

Powyższa tabela prezentuje zestawienie ilościowe zasobów infrastruktury działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie o zasięgu powiatowym (w zestawieniu uwzględniono dane uzyskane z MOPR Kielce). Z informacji przekazanych przez powiatowe centra pomocy rodzinie oraz Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach ustalono, iż w 2012 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowały następujące podmioty realizujące zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie o zasięgu powiatowym: 2 świetlice środowiskowe, 1 świetlica socjoterapeutyczna, 1 ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy, 7 ośrodków interwencji kryzysowej oraz 5 organizacji pozarządowych.

Bardzo istotnym elementem systemu wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie są ośrodki interwencji kryzysowej. Aby ośrodek interwencji kryzysowej spełniał należycie swoje zadania, powinien spełniać pewne minimalne wymagania dotyczące instytucjonalnych form interwencji kryzysowej takie jak m.in.: dostępność ośrodka przez 24 godziny na dobę, posiadanie miejsc hotelowych, zaplecze sanitarne, miejsce do przygotowania ciepłych posiłków.

Tylko w powiecie kieleckim i koneckim ośrodki interwencji kryzysowej czynne są przez całą dobę. Cztery oik-i deklarują posiadanie miejsc hostelowych, są to: kazimierski, kielecki, skarżyski i pińczowski. W trzech ośrodkach jest możliwość przygotowania ciepłych posiłków: kazimierski, kielecki, skarżyski. Liczba osób zatrudnionych w ośrodkach interwencji kryzysowej wynosi 42.

Tabela 20. Ocena współpracy pcpr-ów z innymi służbami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Instytucja	Bardzo dobra	Dobra	Dostateczna	Mierna	Brak współpracy
Pedagodzy szkolni	2	8		1	
Ośrodki Pomocy Społecznej	4	6	2		
Kuratorzy sądowi	3	5	4		
Pracownicy ochrony zdrowia	1	2	3	4	2
Policja	3	7	3		
Sąd	2	4	6		

W ostatnim pytaniu kwestionariusza ankietowani zostali poproszeni o ocenę współpracy z innymi służbami w kontekście przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Rozkład odpowiedzi prezentuje tabela powyżej. Najwyżej oceniona została współpraca z Policją, ośrodkami pomocy społecznej, pedagogami szkolnymi (po 10 wskazań, suma ocen bardzo dobrych i dobrych). Najniżej pracownicy pcpr oceniają współpracę z pracownikami ochrony zdrowia oraz sądami.

VII. Działania Samorządu Województwa Świętokrzyskiego w ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały działania podejmowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w ramach realizacji celów Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016.

Konferencja „Razem Przeciw Przemocy”

W dniu 22 marca 2012 roku, odbyła się konferencja „Razem Przeciw Przemocy”. Zaproszone zostały osoby, które na co dzień niosą pomoc ofiarom i sprawcom przemocy oraz osoby zaangażowane w proces pomagania rodzinom w kryzysie, w szczególności:

- * Członkowie Interdyscyplinarnych Zespołów Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- * Pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej;

Celem Konferencji było uwrażliwienie służb na problem przemocy oraz intensyfikacja współpracy w kierunku tworzenia zintegrowanego systemu przeciwdziałania temu zjawisku na obszarze naszego województwa.

Spot radiowy dotyczący przemocy wobec osób starszych

W 2012 roku został wyemitowany spot radiowy o tematyce przemocy wobec osób starszych. Spot emitowany był w Radiu Kielce (Polskie Radio Kielce Regionalna Rozgłośnia w Kielcach 101.4 MHz). Łączna liczba emisji wyniosła 41 spotów, długość jednego spotu to 70 sekund. Termin emisji spotów przypadł w okresie 13 - 29 luty 2012 roku.

„Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw”

W ramach Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw zostały podjęte działania, które miały na celu rozpowszechnienie informacji o corocznej inicjatywie Ministerstwa Sprawiedliwości. Celem przyświecającym inicjatywie jest przede wszystkim zwrócenie szczególnej uwagi na potrzeby i prawa osób pokrzywdzonych przestępstwem. Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw w 2012 roku odbył się w dniach 20 – 24 lutego. W 2012 roku w ramach obchodów Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw zostało udzielonych 255

porad. Dominującym problemem zgłaszanym przez klientów była przemoc w rodzinie, uzależnienia bliskiej osoby, eksmisje oraz rozwody.

Badanie pn. „Zjawisko agresji w szkołach gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz w środowisku rodzinnym województwa świętokrzyskiego”

W 2012 Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej – Obserwatorium Integracji Społecznej zrealizował projekt badawczy pod nazwą „Zjawisko agresji w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz w środowisku rodzinnym województwa świętokrzyskiego”. Badanie wykonane zostało w ramach realizacji przez województwo świętokrzyskie zadania pn. „Wsparcie regionalnych ośrodków polityki społecznej w zakresie utworzenia Obserwatorium Integracji Społecznej”, w ramach projektu „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 1.2 Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Przedmiotem niniejszego badania była diagnoza zjawiska agresji w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, a także w środowisku rodzinnym. Koncepcja badania zakładała spojrzenie na problematykę zachowań agresywnych i przemocy z punktu widzenia zarówno dzieci i młodzieży, osób związanych ze szkołą czyli pedagogów oraz psychologów i wychowawców szkolnych, ale również z punktu widzenia instytucji zajmujących się tą tematyką. Raport z badania dostępny jest na stronie internetowej www.sejmik.kielce.pl.

Szkolenia w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W 2012 r. w ramach realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej projektu systemowego pn. „Edukacja receptą na lepsze jutro” zorganizowano szkolenia dla Zespołów Interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach których przeszkolone zostały 52 osoby. Celem szkolenia było wypracowanie metod efektywnej komunikacji z dokładnym omówieniem udziału i roli pracowników ochrony zdrowia, oświaty, policji, kuratorów sądowych, pracowników szkół (pedagogzy szkolni) w działalności Zespołów Interdyscyplinarnych.

Zadania z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie zlecone do realizacji organizacjom pozarządowym.

LP	Nazwa organizacji	Nazwa zadania	Opis realizacji zadania
Realizacja środowiskowych programów mających na celu zapobieganie agresji rówieśniczej i cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży			
1.	Caritas Diecezji Sandomierskiej, ul. Opatowska 10, 27-600 Sandomierz	<i>Prowadzenie zajęć mających na celu zapobieganie agresji rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży niepełnosprawnej uczęszczających do Ośrodka Rehabilitacyjno- Edukacyjnego „Radość Życia” dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Sandomierzu</i>	Celem głównym było nauczenie osoby niepełnosprawnej rozpoznawania swoich stanów emocjonalnych, panowania nad nimi i wyrażania ich w sposób właściwy oraz podwyższenie samooceny i samoakceptacji uczniów, rozwijanie umiejętności budowania pozytywnych relacji rówieśniczych i kształtowanie umiejętności radzenia sobie z agresją i sytuacjami trudnymi. Uczestnikami zajęć byli uczniowie Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjnego „Radość Życia” dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Sandomierzu w liczbie 31 osób . Utworzone zostały 2 grupy 10-osobowe i jedna 11-osobowa, uczniowie w wieku od 7 do 25 lat, z trzech szkół funkcjonujących w ramach Ośrodka: ze Szkoły Podstawowej Specjalnej, z Gimnazjum Specjalnego, ze Szkoły Przesposabiającej do Pracy. Zajęcia były prowadzone przez dwóch psychologów i pedagoga w okresie od 1.06.2012 do 31.10 2012 roku.
2.	Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”, ul. Karczówkowska 36, 25-711 Kielce	<i>Realizacja środowiskowych programów mających na celu zapobieganie agresji rówieśniczej i cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży</i>	Celem zadania było zrealizowanie na terenie województwa świętokrzyskiego programów środowiskowych mających na celu zapobieganie agresji rówieśniczej i cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży poprzez poszerzenie oferty z zakresu przemocy rówieśniczej oraz zagrożeń związanych z cyberprzemocą. W ramach zadania udział wzięły dzieci i młodzież uczęszczające do 15 Klubów Młodzieżowych „Wolna Strefa” i „Młoda Strefa”. Łącznie przeprowadzonych zostało 110 warsztatów dla ponad 1 100 dzieci i młodzieży uczęszczających do klubów młodzieżowych. Zrealizowane programy profilaktyczne to: Integracja środowiskowa, Profilaktyka agresji, Profilaktyka cyberprzemocy . Uczestnicy warsztatów zdobyli wiedzę jak radzić sobie w obliczu cyberprzemocy, swojej roli społecznej jako wzorca do naśladowania, odpowiedzialności za swoje czyny styl życia wolny od środków uzależniających.

Realizacja programów pomocy psychologicznej, terapeutycznej i samopomocy dla ofiar przemocy w rodzinie – dorosłych i dzieci

3.	Stowarzyszenie Pomoc Rodzinie „Przystań” ul. Murarska 11, 27-200 Starachowice	<i>Maraton Terapeutyczny dla Kobiet</i>	W ramach zadania prowadzona była grupa psychoedukacyjna dla kobiet ofiar przemocy pn. „ Radzenie sobie z przemocą ”. Zajęcia odbywały się w każdą środę w godz. 16-19. W grupie wzięły udział kobiety w wieku 31-38 lat. W okresie sprawozdawczym w zajęciach uczestniczyło 17 kobiet . Podczas spotkań grupowych kobiety miały szansę odreagować trudne emocje, pracowały nad zmianą swoich zachowań związanych z życiem w rodzinie dysfunkcyjnej. Prowadzone były również mini wykłady edukacyjne na temat choroby alkoholowej, współzależnienia, przemocy. Ponadto zorganizowany został Maraton terapeutyczny - było to spotkanie 2- dniowe (6-7 październik) o charakterze terapeutycznej grupy wsparcia (10 osób) . W ramach zadania uczestniczki poszerzyły wiedzę na temat funkcjonowania swojej rodziny, przemocy, współzależnienia, umiejętności rozpoznawania, nazywania i wyrażania własnych uczuć i potrzeb, zdobyły nowe umiejętności interpersonalne itp.
4.	Caritas Diecezji Kieleckiej, ul. Jana Pawła II 3, 25-013 Kielce	<i>„Nie dla przemocy domowej”</i>	Celem zadania „ NIE DLA PRZEMOCY DOMOWEJ ” było łagodzenie skutków kryzysu związanego z doznawaniem przemocy fizycznej, psychicznej , ekonomicznej, seksualnej u dorosłych i dzieci oraz udzielenie wsparcia w czasie jego trwania zmierzające do osiągnięcia równowagi psycho-fizycznej przed kryzysu: wyposażenie klientów w podstawową wiedzę dotyczącą konstruktywnych sposobów radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. W ramach projektu wsparciem objętych zostało 20 osób (w tym 15 osób dorosłych i 5-cioro dzieci). Przeprowadzonych zostało 150 godzin poradnictwa . W ramach realizacji zadania zrealizowane zostały zajęcia i programy: 1)DLA DOROSŁYCH <ul style="list-style-type: none"> • „Zajęcia profilaktyczno-edukacyjne prowadzone w ramach działalności Centrum Interwencji Kryzysowej (CIK) w Kielcach” • „Terapia grupowa dla osób współzależnionych” • „Terapia grupowa dla kobiet ofiar przemocy w rodzinie” • „Program edukacyjny dla kobiet ofiar przemocy”, • „Plan pracy opiekuńczo –wychowawczej CIK”, • „ Ja i moje dziecko” – Program dla matek przebywających w Schronisku dla

			<p>kobiet przy CIK ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Szkoła dla rodziców” Program dla matek przebywających w Schronisku dla kobiet przy CIK, • „Program pracy grupowej dla osób współzależniowych” realizowany w CIK. <p>2)DLA DZIECI</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Program działań pedagogicznych zapobiegających zjawisku dręczenia w szkole” , • „Plan procesu opiekuńczo-wychowawczego dla dzieci w wieku 5-11 lat”.
5.	Stowarzyszenie Pomoc Rodzinie „Przystań” ul. Murarska 11, 27-200 Starachowice	Dofinansowanie pomocy prawnej i terapeutycznej w Ośrodku Pomocy Rodzinie w Starachowicach	<p>W ramach zadania udzielane były porady prawne w każdą środę w godz. 14-19 w zakresie: prawa rodzinnego, prawa cywilnego, prawa karnego, prawa pracy, prawa bankowego. W okresie sprawozdawczym udzielono 42 porady. Ponadto prowadzone były konsultacje terapeuty dla dzieci, młodzieży i rodziców w każdy czwartek w godz. 16-19. Udzielono 22 konsultacji. Zakres porad był bardzo duży. Dominowały problemy kłótni domowych, braku porozumienia pomiędzy członkami rodzin (m.in. nieporozumienia rodziców z dorastającymi dziećmi, depresja młodzieńcza) itp.</p>

VIII. Realizacja celów Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na podstawie analizy uzyskanych wskaźników.

Na podstawie szczegółowej diagnozy problemu przemocy w rodzinie w województwie świętokrzyskim opracowanej na potrzeby Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016, wypracowana została część programowa, która operacjonalizuje założone cele, wskazuje kierunki działań, zakłada wskaźniki realizacji celów programu. Wyznaczone działania w części Programowej mają charakter kaskadowy tj. przypisane są do poszczególnych poziomów samorządu terytorialnego zgodnie z zakresem kompetencji.

W niniejszym rozdziale omówiona została realizacja celów Programu mierzona wielkością osiągniętych wskaźników na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego.

Samorządy Gminne

Cel I Podnoszenie wiedzy i wrażliwości społecznej nt. zjawiska przemocy w rodzinie oraz kształtowanie postaw wolnych od przemocy.

Wskaźniki	Realizacja
Liczba kampanii, w które włączają się samorządy gminne.	25 gmin
Liczba gmin, które posiadają program przeciwdziałania przemocy w rodzinie	91 gmin

Cel II Wyższy poziom jakości i skuteczności pomocy udzielanej rodzinom doznającym przemocy.

Wskaźniki	Realizacja
Liczba pracowników podnoszących kwalifikacje na studiach podyplomowych	12 osób
Liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	295 osób
Liczba osób uczestniczących w warsztatach seminariach itp	241 osób

Cel III Wspieranie interdyscyplinarnych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki	Realizacja
Liczba gmin, w których funkcjonuje zespół interdyscyplinarny	102 gminy tj. 100%
Częstotliwość posiedzeń zespołu	63 gminy- raz na kwartał, 14 gmin – częściej niż raz w miesiącu, 13 gmin - raz na 2 miesiące,
Liczba spraw, którymi zajmowały się zespoły interdyscyplinarne	1 882
Częstotliwość posiedzeń grup roboczych	12 gmin – raz na kwartał, 34 gminy - częściej niż raz w miesiącu, 41 gmin - raz na miesiąc

Cel IV Rozwój infrastruktury pomocy instytucjonalnej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki	Realizacja
Liczba świetlic środowiskowych	72
Liczba punktów informacyjno - konsultacyjnych	31, liczba osób korzystających w 2012 r. - 913
Liczba ośrodków wsparcia	0

Cel V Diagnoza i monitoring zjawiska przemocy w rodzinie.

Wskaźniki	Realizacja
Liczba badań i analiz przeprowadzonych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	17 gmin deklaruje realizację tego typu badań

Samorządy Powiatowe

Cel I Podnoszenie wiedzy i wrażliwości społecznej nt. zjawiska przemocy w rodzinie oraz kształtowanie postaw wolnych od przemocy.

Wskaźniki	Realizacja
Liczba imprez kulturalno – rozrywkowych promujących zachowania wolne od przemocy	W dwóch powiatach zorganizowany został festyn promujący zachowania wolne od przemocy, 8 powiat deklaruje organizację kampani społecznej promujące profilaktykę przemocy w rodzinie.
Liczba powiatów które posiadają program przeciwdziałania przemocy w rodzinie	11 powiatów

Cel II Wyższy poziom jakości i skuteczności pomocy udzielanej rodzinom doznającym przemocy

Wskaźniki	Realizacja
Liczba pracowników podnoszących kwalifikacje na studiach podyplomowych	1 osoba
Liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	21 osób
Liczba osób uczestniczących w warsztatach seminariach itp	18 osób
Liczba sprawców przemocy objętych programem korekcyjno - edukacyjnym	388 osób

Cel III Wspieranie interdyscyplinarnych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki	Realizacja
Liczba osób, którym udzielono poradę	Poradnictwo psychologiczne – 582 osób, poradnictwo prawne – 376 osób, poradnictwo socjalne - 321 osób
Liczba zorganizowanych narad, zebrań itp. specjalistów z różnych dziedzin w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	8 powiatów deklaruje, iż przynajmniej raz na kwartał organizowane są tego typu narady.

Cel IV Rozwój infrastruktury pomocy instytucjonalnej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Wskaźniki	Realizacja
Liczba ośrodków interwencji kryzysowej	8
Świetlice środowiskowe o zasięgu powiatowym	2
Liczba świetlic socjoterapeutycznych o zasięgu powiatowym.	1
Liczba ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie	1

Cel V Diagnoza i monitoring zjawiska przemocy w rodzinie

Wskaźniki	Realizacja
Liczba badań i analiz przeprowadzonych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	0
Liczba rozdystrybuowanych informatorów dot. możliwości uzyskania pomocy w sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie	Informatory oparcowane były w 3 powiatach łączny nakład 3 600 egzemplarzy.

Samorząd Województwa

Cel I Podnoszenie wiedzy i wrażliwości społecznej nt. zjawiska przemocy w rodzinie oraz kształtowanie postaw wolnych od przemocy.

Wskaźniki	Realizacja
Liczba kampanii społecznych i akcji edukacyjnych.	Konferencja Razem Przeciw Przemocy
Liczba emisji spotów w mediach lokalnych	Spot radiowy emitowany 41 razy.

Cel II Wyższy poziom jakości i skuteczności pomocy udzielanej rodzinom doświadczającym przemocy.

Wskaźniki	Realizacja
Liczba przeszkolonych osób	52 osoby
Liczba zorganizowanych konferencji, warsztatów, seminariów itp.	1
Liczba wydanych opinii na temat opracowywanych i aktualizowanych samorządowych programów przeciwdziałania przemocy.	0

Cel III Wspieranie interdyscyplinarnych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki	Realizacja
Liczba przeszkolonych członków zespołów interdyscyplinarnych	52 osoby
Liczba zainicjowanych działań, których celem jest wymiana doświadczeń między specjalistami z różnych dziedzin w obszarze przemocy w rodzinie.	1

Cel IV Rozwój infrastruktury pomocy instytucjonalnej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki	Realizacja
Liczba działań podejmowanych na rzecz rozwoju oik, pik, mieszkań chronionych.	1

Cel V Diagnoza i monitoring zjawiska przemocy w rodzinie

Wskaźniki	Realizacja
Liczba badań i analiz przeprowadzonych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie województwa	Badanie pn. Zjawisko agresji w szkołach gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz środowisku rodzinnym województwa świętokrzyskiego.

IX. Podsumowanie

Rok 2012 to pierwszy rok funkcjonowania Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie świętokrzyskim. Zamysłem, któremu służy realizacja Programu jest konsolidacja działań wszystkich szczebli samorządu, służb i instytucji. Istotą Programu jest również oddziaływanie, które będzie wpływało na zmianę świadomości mieszkańców naszego regionu dotyczącą postrzegania zjawiska przemocy w rodzinie. Poziom regionalny jedynie w niewielkim stopniu dotyka bezpośrednio problemów rodziny i jednostki. Jest jednak miejscem w strukturze zarządzania, w którym powstają mechanizmy ukierunkowane na zaspokajanie specyficznych potrzeb mieszkańców regionu. Samorząd Województwa Świętokrzyskiego określił priorytety na lata 2012-2013 w realizacji celów programu takie jak zwiększenie liczby gmin i powiatów, w których funkcjonowały będą:

- Programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Zespół interdyscyplinarny,
- Ośrodek interwencji kryzysowej na poziomie powiatu oraz punkt interwencji kryzysowej na poziomie gminy.

Analiza wskaźników oraz pozostałych danych pochodzących z badania ankietowego oraz innych źródeł pozwala na wyciągnięcie pierwszych wniosków z funkcjonowania mechanizmu jakim jest Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Monitoring Programu pozwala na dostrzeżenie aspektów, które przyczyniają się do budowy profesjonalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na wszystkich szczeblach samorządu lokalnego, jak również wskazuje na bariery i deficyty. Poprzez monitoring dokonujemy obserwacji zmian zachodzących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, takich jak: nasilenie problemu, poziom rozwoju zasobów instytucjonalnych, poziom rozwoju zasobów ludzkich, diagnozowanie problemu, współpraca interdyscyplinarna, oddziaływania korekcyjno – edukacyjne skierowane do sprawców przemocy itp.

Wzrost liczby zdiagnozowanych przypadków przemocy w rodzinie przez pracowników socjalnych może świadczyć o wyższych kompetencjach kadr pomocy społecznej w zakresie diagnozowania problemu. Najwięcej przypadków przemocy w rodzinie według pracowników socjalnych ma formę przemocy psychicznej, która jest trudniejsza w diagnozie. Niezwykle pozytywny jest fakt, iż we wszystkich samorządach gminnych województwa świętokrzyskiego funkcjonują zespoły interdyscyplinarne. Jednakże na

podstawie analizy danych z monitoringu można stwierdzić, iż częstotliwość posiedzeń jest nieadekwatna do potrzeb (63 gminy deklarują, iż posiedzenie zespołu odbywa się raz na kwartał) . Należy zwrócić uwagę, iż w województwie funkcjonuje 9 powiatowych zespołów interdyscyplinarnych – mimo, iż ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nie nakłada na samorzady powiatowe takiego obowiązku. Pracownicy socjalni zwracają uwagę na pewne bariery, z którymi spotykają się pracujący w zespołach interdyscyplinarnych, np: nadmierną biurokrację, ale również wskazują na niewystarczającą wiedzę członków zespołu. Mimo wymogu wynikającego z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w 8 gminach (brak odpowiedzi z 2 gmin) i 3 powiatach nie funkcjonuje lokalny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Od 2008 roku w województwie świętokrzyskim w żadnym powiecie nie powstał ośrodek interwencji kryzysowej. W gminnych zasobach instytucjonalnych pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim funkcjonuje 31 punktów interwencyjno – konsultacyjnych. W zakresie rozwoju zasobów infrastruktury pomocowej w naszym regionie nie osiągnięto celu założonego w Programie na lata 2012-2013. Bariery rozwoju zasobów instytucjonalnych jest w głównej mierze brak środków finansowych. Jednakże, aby system przeciwdziałania przemocy w rodzinie mógł efektywnie funkcjonować, niezbędnym jest rozwój infrastruktury pomocowej tak, aby zapewnił zapotrzebowanie dla mieszkańców wszystkich gmin i powiatów województwa. Na uwagę zasługują dane dotyczące oceny współpracy samorządów z innymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Najwyżej pracownicy pomocy społecznej oceniają współpracę z Policją. Najniżej oceniana jest współpraca na linii pomoc społeczna - pracownicy ochrony zdrowia. W związku z powyższym należałoby podjąć działania mające na celu wypracowanie mechanizmów współpracy między tymi służbami.

Załącznik nr 1 Infrastruktura instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie

Gminy	Świetlica środowiskowa	Świetlica socjoterapeutyczna	Ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy	Punkt Interwencji Kryzysowej	OIK	NGO	Inne podmioty
Powiat buski							
Busko-Zdrój	ul. Kościuszki 20, Busko-Zdrój						
Gnojno							
Nowy Korczyn							
Pacanów							
Solec-Zdrój							
Stopnica	Czyżów 2, Jastrzębiec 34, Kłępie dolne 46, Kłępie Górne 91, Mietel 47, Skrobaczów 41, Stopnica, ul. K. Wielkiego 23, Strzałków 51, Szczytniki 12a, Suchowola 71, Żerniki Dolne 16a						
Tuczępy							Tuczępy 37
Wiślica							
Powiat jędrzejowski							
Imielno							Rodzinny Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy, Imielno, ul. Cmentarna 6, 28-313 Imielno
Jędrzejów	Ognisko	Szkoła Podstawowa					

	Wychowawcze "Caritas", ul. Jana Pawła II 3, Jędrzejów, Środowiskowe Hufce Pracy, ul. Przemysłowa 9 D, Jędrzejów	Nr 3, ul. Reymonta 1, Jędrzejów, Szkoła Podstawowa Nr 4, ul. Przypkowskiego 43, Jędrzejów					
Małogoszcz							
Nagłowice	Słęcin 32, 28-362 Nagłowice						
Oksa							
Sędziszów	ul. Dworcowa 26, 28-340 Sędziszów						
Słupia Jędrzejowska							
Sobków							
Wodzisław							
Powiat kazimierski							
Bejsce							Punkt Informacyjno-Konsultacyjny
Czarnocin							
Kazimierza Wielka	ul. Szkolna 14, 28-500 Kazimierza Wielka	Cudzynowice 97, 28-500 Kazimierza Wielka					Rodzinny Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Przemocy i Uzależnień, ul. Partyzantów 4, 28-500 Kazimierza Wielka
Opatowiec							
Skalbmierz	ul. Szkolna 1, Skalbmierz						
Powiat kielecki							
Bieliny							Punkt Wsparcia dla Osób dotkniętych Przemocą w Rodzinie, ul. Partyzantów 17, 26-004 Bieliny

Bodzentyn							
Chęciny	ul. Franciszkańska 10, 26-060 Chęciny					ul. Franciszkańska 10, 26-060 Chęciny	
Chmielnik	Parafia Rzymskokatolicka, Chmielnik						
Daleszyce							Świetlica Integracyjna wspierająca "Promyczek", ul. Sienkiewicza 11, 26- 021 Daleszyce
Górno							
Kielce MOPR *	1. Świetlica środowiskowa „Beczka” prowadzona przez Stowarzyszenie Chrześcijańskie „Miejsce dla Ciebie” Kielcach przy ul. Barwinek, pawilon 28. 2. Świetlica środowiskowa „Brachu” prowadzona przez Stowarzyszenie PROREW w Kielcach przy ul. Szymanowskiego 3/58. 3. Świetlice środowiskowe prowadzone przez Caritas Diecezji Kieleckiej z siedzibą w Kielcach, przy ul.						

	<p>Jana Pawła II 3. Poszczególne świetlice mieszczą się odpowiednio: *Świetlica środowiskowa „Pod Aniołem” ul. Mieszka I 48 w Kielcach, *Świetlica środowiskowa „U Józefa” ul. Turystyczna 3 w Kielcach. 4. Świetlica środowiskowa prowadzona przez Świętokrzyski Oddział Regionalny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, ul. Warszawska 147 w Kielcach. 5. Świetlica środowiskowa działająca w Kielcach przy ul. Chęcińskiej 3, prowadzona przez Stowarzyszenie Nauczycieli i Wychowawców w Kielcach, ul. Śląska 8/75.</p>						
Łagów	ul. Słupska 3, 26-025 Łagów						
Łopuszno							
Maslów							Punkt Konsultacyjny

							przy GKRPA, Masłów Pierwszy, ul. Jana Pawła II 5, 26-001 Masłów
Miedziana Góra	ul. Kościelna 133, 26-085 Miedziana Góra, 2. świetlica środowiskowa Tumlin Wykień 40, 3. Klub Młodzieżowy "Wolna Strefa" Kostomłoty Pierwsze, ul. Podmiejska 142, 26-085 Miedziana Góra						Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy przy GOPS, Miedziana Góra, ul. Urzędnicza 18, 26- 085v Miedziana Góra
Mniów	Mniów, ulica Sejmowa						
Morawica	Drochów Górny, Chałupki						
Nowa Słupia							
Piekoszów							
Pierzchnica	Klub "Wolna strefa", ul. Mickiewicza 1					Stowarzyszenie "Społeczny Dzień Trzeźwości", ul. Kardynała Wyszyńskiego 5	
Raków	Chańcza 24, Szumsko 37, Raków, ul. Buźnicza 11a						
Sitkówka - Nowiny							
Strawczyn				ul. Ogrodowa 3, Strawczyn			
Zagnańsk							

Powiat konecki							
Fałków	ul. Kościelna 76, 26-260 Fałków						
Gowarczów	ul. Plac XX-lecia , Gowarczów						GKRPA, ul. Plac XX-lecia 1, 26-205 Gowarczów
Końskie	ul. Armii Krajowej 22, 26-200 Końskie			ul. Armii Krajowej 22, 26-200 Końskie			
Radoszyce							
Ruda Maleniecka	Ruda Maleniecka 105						
Słupia Konecka							
Smyków	Przyłogi, gmina Smyków, Miedziana Góra						
Stąporków							Punkt Konsultacyjny, Plac Wolności 14, 26-220 Stąporków
Powiat opatowski							
Baćkowice							
Iwaniska							Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Ofiar Przemocy Domowej, ul. Rynek 3, Iwaniska
Lipnik							
Opatów	1. Świetlica środowiskowa im. Jana Pawła II, ul. Gen. Grotarowickiego, 27-500 Opatów, działająca przy Parafii Św. Marcina w Opatowie 2. Świetlica Środowiskowa					1. Stowarzyszenie samotnych emerytów, rencistów i inwalidów prowadzi Schronisko dla Samotnych Kobiet i Mężczyzn, Wąworków 34, 27-500 Opatów	1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ul. Sempołowskiej 1, 27-500 Opatów 2. Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin działający przy UMiG Opatów, ul.

	„Nasz mały dom”, ul. Kopernika 30, 27-500 Opatów, działająca przy Samorządowym Zespole Szkół Nr 2 w Opatowie.					2. Towarzystwo Brata Alberta prowadzi Schronisko dla Kobiet, Lipowa 11, 27-500 Opatów	Plac Obrońców Pokoju 34, 27-500 Opatów
Ożarów		ul. Mazurkiewicza 19, 27-530 Ożarów		ul. Mazurkiewicza 19, 27-530 Ożarów			
Sadowie							
Tarłów				1.ul. Rynek 2, Tarłów, 2. Słupia Nadbrzeżna 2			
Wojciechowice							
Powiat ostrowiecki							
Bałtów							
Bodzechów							
Ćmielów	ul. Rynek 50, 27- 440 Ćmielów						
Kunów							GKRPA w Kunowie, ul. Warszawska 45b, 27-415 Kunów
Ostrowiec Św.	19 świetlic				Os. Pułanki 107, 27-400 Ostrowiec Św.		
Waśniów	Grzegorzowice, ul. rynek 24, Waśniów, Witosławice						
Powiat pińczowski							
Działoszyce							
Kije							
Michałów							Punkt Konsultacyjny, UG w Michałowie nr 115
Pińczów	ul. Złota 7, 28-400 Pińczów						
Złota							

Powiat sandomierski							
Dwikozy							
Klimontów							Punkt Terapii alkoholowej działający w Klimontowie
Koprzywnica	Niepubliczna Szkoła Podstawowa, 27-660 Koprzywnica						
Łoniów							
Obrazów							Punkt Porad Specjalistycznych, Obrazów 121
Samborzec							
Sandomierz		1. ul. Słowackiego 15, 27-690 Sandomierz 2. ul. Portowa 24, 27-600 Sandomierz		ul. Słowackiego 15, 27-600 Sandomierz			
Wilczyce							Wilczyce 174
Zawichost							
Powiat skarżyski							
Bliżyn							Punkt Konsultacyjny dla Osób uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy, ul. VI Wieków Bliżyna
Łączna							
Skarżysko-Kam.	1. Świetlica środowiskowa przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Skarżysku-Kamiennej, ul. Konarskiego 17 2. Świetlica					1. Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Kamienna”, ul. Zielona 12, Skarżysko-Kamienna 2. Grupy AA i Al.-Anon	

	<p>środowiskowa przy Zespole Placówek Oświatowych w Skarżysku-Kamiennej, ul. Zwycięzców 13</p> <p>3. Świetlica środowiskowa przy Szkole Podstawowej Nr 3 w Skarżysku - Kamiennej, ul. Sportowa 30</p> <p>4. Świetlica środowiskowa przy Zespole Szkół Publicznych Nr 4 w Skarżysku-Kamiennej, ul. Książęca 149</p> <p>5. Świetlica środowiskowa przy Szkole Podstawowej Nr 5 w Skarżysku-Kamiennej, ul. Norwida 3</p> <p>6. Świetlica środowiskowa przy Szkole Podstawowej Nr 7 w Skarżysku-Kamiennej, ul. Zielona 29</p> <p>7. Świetlica środowiskowa przy Szkole Podstawowej Nr 8 w Skarżysku-</p>					<p>3. Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego”, ul. Apteczna 6/22, Skarżysko-Kamienna</p> <p>4. Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christina”, ul. Kościuszki 38</p> <p>5. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, ul. Sikorskiego 19</p> <p>6. Stowarzyszenie Społeczna „Wzajemna Pomoc”, ul. Rzemieślnicza 5/8</p> <p>7. PCK, ul. Sikorskiego 20</p> <p>8. Zespół Charytatywny Caritas przy Parafii Najświętszego Serca Jezusowego, ul. Niepodległości 77</p> <p>9. Zespół Charytatywny Caritas przy Parafii Św. Józefa, ul. Legionów 64</p> <p>10. Parafia Matki Bożej Ostrobramskiej, ul. Wileńska 33</p> <p>11. Bractwo Matki</p>	
--	--	--	--	--	--	---	--

	<p>Kamiennej, ul. Podjazdowa 21 8. Świetlica środowiskowa przy Szkole Podstawowej Nr 9 w Skarżysku- Kamiennej, ul. Warszawska 54 9. Świetlica środowiskowa przy Szkole Podstawowej Nr 13 w Skarżysku- Kamiennej, ul. Sezankowa 23 10. Świetlica franciszkańska przy Parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Skarżysku- Kamiennej, ul. Rynek 64 11. Świetlica środowiskowa przy Parafii Najświętszego Serca Jezusowego w Skarżysku- Kamiennej, ul. Niepodległości 77 12. Świetlica środowiskowa przy Parafii Św. Józefa Oblubieńca NMP w Skarżysku-</p>					<p>Bożej Miłosierdzia, ul. Wileńska 34</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--

	Kamiennej, ul. Legionów 64 13. Świetlica środowiskowa przy Towarzystwie Przyjaciół Dzieci w Skarżysku-Kamiennej, ul. Sikorskiego 10 14. Świetlica środowiskowa przy Bractwie Matki Bożej Miłosierdzia w Skarżysku-Kamiennej, ul. Wileńska 33						
Skarżysko Kościelny							
Suchedniów	ul. Kościelna, Suchedniów			ul. Sportowa 3, Suchedniów			
Powiat starachowicki							
Brody	1. ul. Radomska 34, Brody 2. ul. Styków, ul. Świętokrzyska 25 3. ul. Kunów, ul. Wysoka 118 4. Krywki, ul. Długa 1					Stowarzyszenie Trzeźwościowe "Rodzina", ul. Staszica 3, Brody	
Mirzec	Mirzec Stary 18, 27-220 Mirzec			Mirzec Stary 18, 27-220 Mirzec			
Pawłów							Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu
Starachowice	1. ul.			ul. Majówka 21a,		1. Stowarzyszenie	

	Mrozowskiego 9, Starachowice 2. ul. Prądyńskiego 24, Starachowice			Starachowice		Nauczycieli "Zdrowa Szkoła", ul. Mrozowskiego 9, Starachowice 2. Stowarzyszenie Pomoc Rodzinie "Przystań", ul. Murawska 11, Starachowice	
Wąchock							
Powiat staszowski							
Bogoria							
Łubnice		SP Wilkowa, SP Budziska, SP Gace, Gimnazjum Łubnice					
Oleśnica							
Osiek		ul. Wolności 18, Osiek		ul. Wolności 18, Osiek			
Połaniec							
Rytwiany							
Staszów	Grzybów, Niemścice, Kurozwęki, Sielec, Dobra, Wola Osowa, Czajków						Punkt Przeciwdziałania Przemocy i Przestępstw w Rodzinie, ul. Wschodnia 13, 28-200 Staszów
Szydłów	1. ul. Szkolna 10, Szydłów 2. Potok 99 3. Grabki Duże 4. Gacki 59 5. Solec 21						Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy, ul. Targowa 1, 28-225 Szydłów
Powiat włoszczowski							
Kluczewsko							
Krasocin	Cieśle, Oleszno						
Moskorzew							
Radków							
Secemin							

Włoszczowa	os. Broniewskiego 7a, 29-100 Włoszczowa			ul. Wiśniowa 10, 29-100 Włoszczowa		ul. Jędrzejowska 79d, 29-100 Włoszczowa	
------------	---	--	--	--	--	---	--

*** PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO – PROWADZONE PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE NA TERENIE MIASTA KIELCE, REALIZUJĄCE ZADANIA ZLECONE Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ**

PLACÓWKI OPIEKUŃCZE:

1. **Ognisko Wychowawcze** w Kielcach, ul. Kościuszki 36, prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo z siedzibą w Warszawie, ul. Tamka 35.
2. **Młodzieżowe Kluby Osiedlowe „Wolna Strefa” i „Młoda Strefa”** prowadzone przez Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” z siedzibą w Kielcach, przy ul. Karczówkowskiej 36. Poszczególne Kluby mieszczą się odpowiednio:
 - 1) Młodzieżowy Klub Osiedlowy „Wolna Strefa” ul. Jana Nowaka – Jeziorańskiego 75/3
 - 2) Młodzieżowy Klub Osiedlowy „Wolna Strefa” ul. Krakowskiej 17
 - 3) Młodzieżowy Klub Osiedlowy „Wolna Strefa” ul. Karczówkowskiej 36
 - 4) Młodzieżowy Klub Osiedlowy „Wolna Strefa” ul. Naruszewicza 16
 - 5) Klub „Młoda Strefa” os. Na Stoku 98
 - 6) Klub „Młoda Strefa” ul. Oboźna 5.
3. **Świetlica środowiskowa „Beczka”** prowadzona przez Stowarzyszenie Chrześcijańskie „Miejsce dla Ciebie” Kielcach przy ul. Barwinek, pawilon 28.
4. **Świetlica środowiskowa „Brachu”** prowadzona przez Stowarzyszenie PROREW w Kielcach przy ul. Szymanowskiego 3/58.
5. **Świetlice środowiskowe** prowadzone przez Caritas Diecezji Kieleckiej z siedzibą w Kielcach, przy ul. Jana Pawła II 3. Poszczególne świetlice mieszczą się odpowiednio:
 - 1) Świetlica środowiskowa „Pod Aniołem” ul. Mieszka I 48 w Kielcach,
 - 2) Świetlica środowiskowa „U Józefa” ul. Turystyczna 3 w Kielcach.

6. **Świetlica środowiskowa** prowadzona przez Świętokrzyski Oddział Regionalny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, ul. Warszawska 147 w Kielcach.
7. **Świetlica środowiskowa** działająca w Kielcach przy ul. Chęcińskiej 3, prowadzona przez Stowarzyszenie Nauczycieli i Wychowawców w Kielcach, ul. Śląska 8/75.
8. **Oratorium Świętokrzyskie Świętego Jana Bosko** działające przy ul. 1-go Maja 57 w Kielcach.
9. **Uczniowski Klub Sportowy „Zalew Kielce”** z siedzibą w Kielcach przy ul. Chodkiewicza 87.

PLACÓWKI SPECJALISTYCZNE:

1. Stowarzyszenie Pomocni w Drodze "RAFAEL" w Kielcach przy ul. Cedro Mazur 19, prowadzący 3 świetlice socjoterapeutyczne na terenie Miasta Kielce:
 - 1) **Dzienny Ośrodek Socjoterapii „Rafael”** - ul. Skibińskiego 8
 - 2) **Dzienny Ośrodek Socjoterapii „Rafael”** - ul. Wikaryjskiej 2
 - 3) **Dzienny Ośrodek Socjoterapii „Rafael”** – ul. Cedro Mazur 19
2. **Dzienny Ośrodek Socjoterapii SIEMACHA Spot** działający w Kielcach przy ul. Radiowej 12, prowadzony przez Stowarzyszenie SIEMACHA, Biuro Zarządu Głównego ul. Długa 42 w Krakowie.

PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO DZIAŁAJĄCE W STRUKTURZE ORGANIZACYJNEJ MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE W KIELCACH:

1. Sieć Świetlic Środowiskowych i Klubów dla Dzieci i Młodzieży „4 Kąty” prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach. Poszczególne świetlice mieszczą się odpowiednio:
 - 1) Filia nr 1, ul. Paderewskiego 20
 - 2) Filia nr 2, ul. 1 Maja 196

- 3) Filia nr 3, ul. Konopnickiej 5
- 4) Filia nr 4, ul. Ściegiennego 270 D
- 5) Filia nr 5, ul. Konopnickiej 5

PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO DZIAŁAJĄCE W RAMACH PLACÓWEK CAŁODOBOWEJ OPIEKI I WYCHOWANIA BĘDĄCYCH W ICH STRUKTURACH:

1. Ognisko Wychowawcze „Kamyk” mieszczący się w siedzibie Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej im. Aleksandra Kamińskiego w Kielcach przy ul. Toporowskiego 12.
2. Placówka Wsparcia Dziennego mieszcząca się w siedzibie Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych „Dobra Chata” w Kielcach przy ul. Sandomierskiej 126.
3. Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego „Azyl” mieszcząca się w siedzibie Placówki Opieki Doróżnej „Azyl” w Kielcach przy ul. Kołłątaja 4.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie tworzą:

Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie

25 – 614 Kielce, ul. 1-go Maja 196; tel.(41) 368 18 67

czynny od poniedziałku do piątku w godzinach: 08.00 – 18.00;

e-mail: poradnictwo.rodzinne@mopr.kielce.pl

Dział Pracy Socjalnej i Poradnictwa Rodzinnego

25 – 614 Kielce, ul. 1-go Maja 196; tel.(41) 368 18 67

czynny od poniedziałku do piątku w godzinach: 08.00 – 18.00;

e-mail: poradnictwo.rodzinne@mopr.kielce.pl

Punkt Interwencyjno – Konsultacyjny dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie

25 – 715 Kielce, ul. Kołłątaja 4; tel. (41) 366 10 52,

czynny całodobowo;

e-mail: pik.przemoc@mopr.kielce.pl

Ośrodek Korekcyjno – Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie

25 – 552 Kielce, ul. Wiśniowa 3; tel.(41) 362 89 73;

czynny od poniedziałku do piątku w godzinach: 08.00 - 16.00;

e-mail: oke@mopr.kielce.pl

Hostel – czynny całodobowo

Telefon Zaufania w sprawach rodzinnych - (41) 368 18 74

czynny od poniedziałku do piątku w godzinach: 08.00 – 18.00;

Miejski Telefon Zaufania - 195 – 13

całodobowy, czynny w każdy dzień tygodnia i w dni świąteczne;

bezpłatny dla rozmówcy z telefonu stacjonarnego.